

Materialna osnova stanovanjskih skupnosti

Eno izmed vprašanj, zanimivo zlasti za tiste, ki se neposredno bavijo z ustanavljanjem stanovanjskih skupnosti, je gotovo materialna osnova stanovanjskih skupnosti. Zakonski načrt o stanovanjskih skupnostih naštevava 8 finančnih virov, kjer naj bi stanovanjske skupnosti črpale svojo materialno osnovo. Predvsem zakonski načrt upošteva tako imenovani samoprisepek državljanov. Med pripravi na ustanavljanje stanovanjskih skupnosti se je ponekod razvila »komunalna teorija«. Po tej naj bi se viri za stanovanjske skupnosti osredotočili na enem mestu. In stanovanjske skupnosti naj bi se financirale iz občinskih sredstev. To pa bi bilo napak. Zameglila bi se potreba po stanovanjskih skupnostih, ki morajo rasti tudi z razumevanjem ljudi, naj plačajo svojo potrošnjo. V nasprotnem primeru bi ustanavljali le neke ustanove z lepim imenom toda brez vsebine. Potrošnik pa je pripravjen plačati usluge, če bodo boljše kot doslej in cenejše. Če pa te usluge ne bodo take, tedaj pač ne bo dal denarja.

Prav je, da je prispevek državljanov na prvem mestu, ko se navajajo finančni viri za te skupnosti. Kajti stanovanjske skupnosti bodo predvsem in samo za potrošnike. Drugi vir, ki ga zakon navaja, je del sredstev, ki se zbirajo iz stanarin in najemnin, tretji morebitni dobiček, ki bi ga ustvarjali servisi stanovanjskih skupnosti. Četrti vir dotacije občin in okrajev in peti prispevek gospodarskih organizacij. Morda so ti prispevki gospodarskih organizacij preveč »zadaj«, in bi bilo bolj prav, če bi jih postavili na drugo mesto. To zlasti zato, ker se bodo po zakonu o delitvi dohodkov gospodarskih organizacij začela nabirati v skladih določena sredstva, s katerimi bodo delavski sveti samostojno razpolagali. Določeni del teh sredstev pa naj bi se uporabil za izboljševanje družbenega standarda. Ta del sredstev je tudi razbremenjen 20 odstotnega davka.

V gospodarskih organizacijah je danes že čutili dokaj jasno razumevanje za potrebe in izboljšanje družbenega standarda. Na vsak način je prav, da tovarne vedo za potrebe in jih skušajo reševati. Tako, kot so danes še marsikaj različni servisi, ki jih ustanavljajo po tovarnah še zaprti v ozek okvir, pa bodo sčasoma gotovo prerasli in nudili pomoč širšemu okolju, stanovanjski skupnosti. Seveda pa bi bil kakršen koli takim imenovani lokalizem pri teh stvarih mečno škodljiv in ne bi služil napredku stanovanjskih skupnosti. Konec koncev je namreč le treba vedeti, da gre v vsakem primeru za družbena sredstva in da je prav, če vsaka družbenemu standardu namenjena stvar temu namenu tudi res služi.

Eden izmed nadaljnjih virov za stanovanjske skupnosti je prispevek sklada socialnega zavarovanja za preventivno zdravstveno zaščito in sklada, ki je namenjen za pospeševanje zdravstvene zaščite zavarovancev. Seveda tega prispevka vsaka stanovanjska skupnost ne bo dobila takoj, temveč šele po določenem obdobju, ko se bo razvila tako, da bo dobro poslovala in bo tudi lahko prevzela nase določene naloge preventivne zdravstvene službe in skrb za zavarovance. Danes mora na primer socialno zavarovanje plačati prispevek zaposlenemu človeku, če le-ta nima nikogar, ki bi mu stregel in ga negoval v času njegove bolezn. Prav v te namene gre danes mnogo sredstev. Če pa bo stanovanjska skupnost s svojim aktivim Rdečega križa sposobna organizirati oskrbo obolelih, ki niso potrebni zdravljenja v bolnišnici, tedaj bo lahko dobila prispevek, ki bi ga sicer socialno zavarovanje moralo plačati varuhu obolelega.

Sedmi vir dohodkov stanovanjske skupnosti naj bi bili prispevki, ki jih bo dobila stanovanjska skupnost na osnovi sporazuma z občino za opravljanje določenih poslov. Danes se potroši mnogo denarja za socialno nezaščiteni državljanje v ustanovah. Če pa bo stanovanjska skupnost sposobna prevzeti skrb za nekatere socialne probleme pa tudi zdravstvene, bo lahko, zato dobila še posebno sredstva. Seveda pa prevzem takih dolžnosti terja od stanovanjske skupnosti določene stabilnosti in vpeljanoosti.

Kot zadnji vir dohodkov navaja zakonski predlog prispevke, ki jih bo takva skupnost dobila, če bo opravljala določene upravne posle.

Kadar govorimo o stanovanjskih skupnostih, tedaj predvsem mislimo na neke že izoblikovane dejavnosti, ki naj bi jih uvedle stanovanjske

skupnosti. Tako se predvideva formiranje otroških ustanov. Mnenja o ustanavljanju le-teh so marsikaj sporna. Vendar je praksa do danes že pokazala, da se v okviru stanovanjske skupnosti da razviti neka otroška ustanova, ki je v veliko pomoč družini in ki je poceni. Čeprav tudi vemo, da vse take ustanove ne morejo biti najcenejše. Kajti, če neka taka ustanova prevzame v oskrbo otroke iz vse občine in je odgovorna za njihovo zdravje in njihovo vzgojo, tedaj je razumljivo, da niso najbolj poceni. Prevzeti odgovornost za vse našeto pa pomeni imeti zdravnika, medicinsko sestro, negovalke itd. Stanovanjske skupnosti pa bodo lahko imele cenejše otroške ustanove, ker je to pravzaprav sosesčina in so otroci že tako skupaj in se poznajo. Razen tega bodo lahko otroke čuvali tudi laik, ker gre le za varstvo. Seveda bo izbira le-teh odgovorna, predvsem se bodo lahko udeleževali ljudje, ki so bili v družbenih organizacijah že delovni potrebne vzgoje. Prav čuvanje otrok v že ustanovljenih stanovanjskih skupnostih nam kaže, da je nekaj takega moč ustanoviti.

To velja tudi za ustanavljanje gospodinskih servisov. Zakonski predlog predvideva, da so ti servisi ustanove, ki ne delujejo na pridobitni osnovi, ki nimajo individualnega gospodinjstva glede vode, elektrike pa tudi delovnih odnosov. Seveda pa stanovanjska skupnost lahko ustanovi tudi obrt in proizvodno dejavnost, če je za to potrebna. Tu gre zlasti za uslužnostne obrti, kot je popraviljanje čevljev, šivanje, čiščenje itd. Te dejavnosti pa morajo delovati po istih predpisih kot vsaka druga obrt. Lahko so usluge cenejše, lahko se občina odreče dohodku iz take obrti, vendar pa mora biti zato nadzor nad delovanjem take delavnice večji. Preprečiti bo namreč treba, da se ne bi v tako servisno delavnico skrila obrt, ki bi se s tem otresla družbenih obveznosti. Načelo stanovanjske skupnosti mora biti namreč, kot je že rečeno, predvsem pomoč ljudem, ki na določenem teritoriju stanujejo. Treba bo stremeti za tem, da bodo servisi stanovanjskih skupnosti zaprtega tipa in da bodo služili le ljudem na določenem kraju.

Posebno vprašanje je, če naj gradbeni načrti predvidevajo tudi prostore za stanovanjske skupnosti. Določeno je, da se lahko troši 15% družbenih sredstev stanovanjskega sklada za gradnjo servisov, otroških ustanov itd. v stanovanjskih skupnostih. Vendar so ponekod to napak tolmočili. Tako so pri vsaki stavbi začeli graditi vrtnice, namesto da bi za vse zgradili en sam, dovolj velik vrt. Stanovanjska skupnost bo z zgraditvijo večjega otroškega centra pridobila veliko več, kot pa s številnimi primitivnimi vrtni. Seveda pa mora biti tak otroški center družinam dovolj blizu.

Obisk poljske sindikalne organizacije

Beograd, 25. junija (Tanjug). Davi je prispela v Beograd študijska delegacija sindikata zdravstvenih delavcev Poljske, ki jo vodi predsednica centralnega odbora tega sindikata dr. Irena Brzozowska. Ta poljska delegacija bo ostala v naši državi 15 dni ter bo v tem času proučevala sistem družbenega upravljanja v zdravstvenih ustanovah in organizacijo zdravstvene službe. Obiskala bo tudi Zagreb, Ljubljano, Reko. Opatijo in Sarajevo.

Pogled s Skoocjana proti Kopru je v jutranjih urah, ko je morje mirno, še posebno lep.

Družbeno upravljanje v DOZ!

Ljubljana, 25. junija. Pod predsedstvom Mirka Zlatnarja je zasedal danes tudi odbor za organizacijo oblasti in uprave republiškega zbora ljudske skupščine. Odbor je najprej obravnaval poročilo komisije za proučitev uvedbe družbenega upravljanja pri Državnem zavarovalnem zavodu, ki ga je podal ljudski poslanec Riko Jerman.

Kot je komisija ugotovila, ne ustreza doseženi centralistični sistem delovanja DOZ stopnji družbenega razvoja, pa tudi obstoječi predpisi o zavarovalnosti so zastareli in že zdavnaj ne več uporabni. Glede na to je bila komisija mnenja, da je treba DOZ decentralizirati in uvesti pri njem družbeno upravljanje. Decentralizacijo naj bi izvedli tako, da bi ustanovili na določenih področjih samostojne zavarovalne zavode, ki bi opravljali zavarovalno-operationske posle vseh vrst zavarovalnosti, razen pri transportu, zračnem in pomorskem prometu, ki zahtevajo kritje pri neki višji gospodarski skupnosti. Družbeni organi teh zavodov bi bili sestavljeni iz predstavnikov raznih združenj, zbornic in podjetij, posameznega zavarovalca pa bi zastopal pristojni okrajni ljudski odbor.

Odbor se je v načelu strinjal s predlogom o uvedbi družbenega upravljanja pri DOZ, vendar pa je poudaril, da je rešitev tega vprašanja povezana z vrsto raznih činiteljev.

Protiperonosna služba

Poročilo za dne 25. junija 1958. NAROVEN: Vključno do 27. junija naj končajo prvo svetujemo svojih vinogradov vinogradniki v okolici Zavrta Podlehnik, Lendave, Mestnega vrha pri Ptuj, Kovčev vasi pri Slovenski Bistrici, Kostanjevci, Pisce, Suhorja in Semita v Beli krajini. Danes naj končajo drugo skropiljenje vinogradnikov v zgornji Vipavski dolini, okolice Ajlovošine, Sempetra pri Gorici, Sempasa, Ajševce ter vinogradniki v Goriskih brdih in tržaško-komenskem kraju. Vinogradniki, skrbite da bo vinska trta temeljito poskopljena in sicer lejte iz spodnje strani in grozdici.

OPOMENI SADRJEM: Opozorjamo sadjarje, da je ameriški kapar v stadiju gubljenih ilčink in da je sedaj najprimernejši čas za zatiranje. Zato svetujemo sadjarjem, naj čimprej poskopijo sadrno dreve z 0,1 odstotnim Ekatinom, Parathionom ali Fosferinom 20.

Da bi istosčasno obvarovali plodove pred škropljenjem in sadno gnobilo, pripravljenu škropilno prmešajte se 0,3 odstotka Dithana, ali Lirathan ali Cosan ali Thiovit ali Sumporol.

Opozorjamo sadjarje, da so Ekatim, Parathion in Fosferno zelo strupena sredstva, zato se pri uporabi držite točno navodil.

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE in HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD LRS

NASA ANKETA

Če je treba gospodariti v težkih razmerah...

Uspehi, ki jih je dosegel kolektiv tovarne umetnih brusov »Swaty« v Mariboru v preteklih letih — brez posejil in kreditov, z vlaganjem lastnih sredstev — so res zavirljivi. Saj se proizvodnja za več ko desetkrat povečala. Toda kljub temu se morajo boriti z velikimi težavami. Delovni prostori so skrajno tesni, peči in strojni park iztrošeni in zastareli. Res da so storili vse, kar je v njihovi moči, da olajšajo delovne pogoje, vendar podjetje kriči po temeljiti obnovi in rekonstrukciji. Na to mislijo že vsa leta, odkar imajo delavsko upravljanje. Pomankanje sredstev, težave z načrti, urbanistični ugovori, vse to je pomenilo skoraj nepremagljive težave. Poleg tega a še neprestane težave s surovini, ki so jih morali doslej v celoti uvažati. Delavski svet, tehnično in upravno vodstvo podjetja, in partijska organizacija, vsi so »kralj izhoda« v velikim naporu premagujejo težave. Letos so končno dobili načrte in zdaj je že potrjen elaborat pri Investicijski

banki v Beogradu, da jim odobri posojilo. Če ga bodo dobili, bo za njih položaj v glavnem rešen. Z rekonstrukcijo, zgraditvijo novih prostorov in nabavo sodobnih strojev se bo podjetje v veliki meri usposobilo za še kvalitetnejšo proizvodnjo, hkrati pa prešlo od sedanjega več ali manj obrtniškega na industrijski način proizvodnje.

Ko sem te dni prisotvoval seji njihovega Delavskega sveta, sem se lahko prepričal, da je pri njih delavsko upravljanje zares pomagal globoko korenine. Saj brez tesnega sodelovanja med Delavskim svetom, sindikalno podružnico in celotnim kolektivom, ki šteje 210 ljudi, ne bi mogli premagovati težav in dosegati takih uspehov. Vsak sklep delavskega sveta temelji na predhodnem posvetu s kolektivom, ki je o vseh stvareh podrobno poučen. Ta način dela rodi mnogo zdravilnih in koristnih pobud iz vrst kolektiva sam-ga, bodisi v pogledu boljše organizacije dela, bodisi v pogledu raznih izboljšav, olajšanja delovnih pogojev in večje varnosti pri delu. Prav

glade na to je odbor sklenil poslati poročilo v obravnavo zveznemu in republiškemu odboru za gospodarstvo, nadalje skupščinskemu odboru za gospodarske organizacije, Izvršnemu svetu Slovenije, raznim drugim oblastnim organom in zveznemu DOZ.

Odbor za organizacijo oblasti in uprave je obravnaval še predloge statutov fakultete za elektrotehniko in strojništvo, fakultete za rudarstvo metalurgijo in kemijsko tehnologijo, fakultete za arhitekturo, grad-

beništvo in geodezijo ter predlog statuta naravoslovne fakultete. Vse štiri predloge statutov je odbor sprejel in osvojil pripravilo skupščinskega odbora za prosveto, naj fakultete in njihovi sveti proučijo preobsežnost študijskih programov in jih prilagodijo trajanju študijske dobe ter večji diferenciaciji študija. Predlog o tem naj dostavijo v obravnavo do zasedanja ljudske skupščine v januarju 1959.

Odbor bo nadaljeval delo jutri.

Stafeta za Sutjesko

Novo mesto, 25. jun. Stafeta Zveze borcev Slovenije, ki nosi pozdrave udeležencem velike proslave 15. obletnice bojeva v Sutjeski, je danes potovala skozi novomeški okraj. Nosilci stafetne palice iz novomeškega okraja so davi prepletali palico od nosilcev ljubljanskega okraja pri vasi Čadež pri Veliki Loki. Stafeta je šla nato skozi Trebnje, kjer so nosilce pozdravili predstavniki občinskih organizacij in mladinskih delovnih brigad. Ob 11.30 uri je prispela v Novo mesto. Na glavnem trgu so nosilce stafete pričakali predstavniki Zveze borcev, ljudskega odbora in ostalih mno-

žičnih organizacij ter več sto Novomeščanov. Po kratkem pozdravu rezervnega oficirja Vinka Vitkoviča, ki je v imenu prebivalcev Novega mesta in vseh organizacij izročil nosilcem stafete pozdrave, je le-ta nadaljevala pot proti Straži. Od tam je šla skozi Dolenske Toplice, Črmošnjice in Semeč do Metlike, kjer so na Kolpi popoldne ob 15.45 prevzeli stafetno palico nosilci iz Hrvat-ske. Pri prenosu stafetne palice skozi novomeški okraj so sodelovali člani Partizana, mladinci, gasilci, pripadniki JLA in drugi.

Krediti za kontrahiranje kmetijskih pridelkov

Beograd, 25. jun. (Tanjug). Državni sekretar za finance je izdal navodilo za izvajanje odločbe o odobranju kreditov za kontrahiranje kmetijskih pridelkov. Po tem navodilu, ki ga objavlja Uradni list FLRJ, bodo banke in hranilnice odobravalje kredite kmetijskim za drugam in drugim gospodarskim organizacijam, ki sklepajo z individualnimi proizvajalci pogodbe o proizvodnji in dobavi kmetijskih pridelkov, z obrestno mero 3 odstotke na leto. Predumji se individualnim kmetovalcem lahko dajejo kot sredstva za reprodukcijo in zaščito ter za usluge z mehanizacijo tudi v gotovini.

Smanjanje naših zanimivosti za londonsko televizijo

SPLIT, 25. junija. Danes je prispel v Split G. Charles Jaeger, snematelj televizijskega programa londonske televizijske družbe BBC. Z njim je prišla tudi ga. Bishop, urednica londonskega ženskega časopisa »Woman«. Njun prihod je v zvezi s smanjanjem naših zgodovinskih spomenikov, foikiere in drugih znamenitosti za londonsko televizijo. Snemala bo sta tudi na Reki, v Opatiji, Lovranu, Rovinju in Pulji.

Seja obeh skupščinskih odborov za proračun

Ljubljana, 25. jun. Danes sta skupaj sestala odbora za proračun republiškega zbora in zbora proizvajalcev ljudske skupščine LRS. Seje se je udeležil tudi član Izvršnega sveta Mirko Goršič, ki je pojasnil namen odločbe o ustanovitvi Zaveda za proučevanje izobraževanja odraslih. Ta zavod, ki ga ustanavlja Izvršni svet na predlog Sveta za šolstvo, bo proučeval vprašanja pošolskega izobraževanja odraslih. S svojim delom bo pospeševal to izobraževanje in strokovno pomagal državnim organom, šolam, ustanovam ter družbenim in gospodarskim organizacijam, ki se s tem ukvarjajo. Proučeval bo tu-

dij njihove predloge in mnenja ter možnosti za doseganje kvalifikacij na posameznih področjih. Skupaj z drugimi zadevnimi organi in ustanovami se bo ukvarjal tudi z učnimi načrti, učbeniki, učnim osebjem, s posameznimi oblikami in s celotnim sistemom izobraževanja odraslih. Tov. Goršič je med drugim poudaril, da gmo v Sloveniji v primerjavi z drugimi republikami in s tujino šele na začetku, kar zadeva organizacijo sistema izobraževanja odraslih ter da bo novoustanovljen zavod smiselno povezoval in nadalje razvijal vso dejavnost na tem področju izobraževanja.

Zrebanje jugoslovanske loterije

Poročilo o zrebanju 145. kola, ki je bilo 25. VI. na Jesenicah

Srečke s končnicami so zadele dobitke

0	200
82790	70.000
313230	200.200
486110	200.200
371710	200.200
791	4.000
621	4.000
195061	100.000
248661	100.000
142661	100.000
057731	200.000
82	600
62	1.000
7452	10.000
136022	100.000
123	2.000
5193	10.000
5233	30.000
86453	60.000
124453	100.000
456043	200.000
062663	200.000
541303	200.000
491893	200.000
54	400
64	1.000
9604	10.000
46884	80.000
26454	70.400
052364	101.000
505884	100.000
143084	200.000
5	200
7455	10.200
9395	20.200
37675	60.200
51585	70.200
294445	100.200
513645	100.200
007875	100.200
05	400
666	2.000
266	2.000
96516	60.000
478316	100.000
417816	100.000
476926	100.000
504646	200.000
207336	200.000
857	6.000
64347	70.000
52107	70.000
183147	200.000
544957	200.000
68	600
6618	20.000
4968	40.600
267478	100.000
468978	100.000
849	2.000
009	2.000
47389	10.000
48399	60.000
039749	200.000
247829	200.000

SEJEM V LESKOVCU SE ŠIRI

Zaradi vedno večjega zanimanja za mednarodni sejem tekstila in tekstilnih strojev v Leskovcu, ki bo od 13. do 20. julija, postaja sejmiski prostor vse prejemajen. Zato je uprava sejma začela graditi tretji paviljon, ki bo imel površino 3000 m². Paviljon bo imel okroglo obliko ter bo gradbena novost. Za letošnji sejem v Leskovcu se je prijavilo 145 domačin in 25 tujih podjetij, in to iz Francije, Italije, Belgije, Zahodne in Vzhodne Nemčije, Švice, Češkoslovaške in Madžarske.

SRKB ZA GOSTE V TUČEPIH

Uprava hotela Jadran v Tučepih, znanem letoviškem kraju v Makarskem primorju, je sklenila, da bo v poletni sezoni pripravila stalne izlete v bližino okolice svojim gostom. Izlete bodo organizirali nekajkrat na teden, tako da se bodo gostje lahko seznanili s prirodnimi lepotami Makarskega primorja.

TELEVIJSKI PROGRAM NA VRIHU PELISTERA

Skupina radijskih tehnikov iz Bitole je odšla na 2680 m visoki Pelister, da bi ugotovili, ali je možno postaviti v taki višini redno televizijsko postajo, s pomočjo katere bi spremljali programe tujih televizijskih postaj. Ta poskus je povsem uspel, saj so lahko udeleženci te skupine gledali televizijski program italijanske radijske televizijske postaje Tarante. Sprejem je bil zelo dober in slike jasne brez kakršnihkoli motenj.

ZAPOMNIŠE SI! Naslednje zrebanje II. esperantske loterije bo 6. junija 1958. Kupite srečko pravočasno! Glavna premija 800.000 din.

Po Jugoslaviji...

2500 TUJIH ŠTUDENTOV V ZADRU IN KRALJEVICI

V treh mednarodnih mladinskih letovišnih na Jadranu — v Zadru, Kraljevici in v Dubrovniku bo letos preživljalo poštice 2500 mladincev iz raznih držav. Poleg 1200 fantov in deklet iz Francije bo tu letovalo še 510 nemških študentov, 200 Angležev, okoli 70 študentov iz skandinavskih držav in dve skupini kanadskih študentov.

SPLITSKA BRIGADA NA AVTOMOBILSKI CESTI

Tretja splitska mladinska delovna brigada Ciro Gamuljič, ki jo sestavljajo srednješolci iz Splita in Sinja, bo odšla na avtomobilsko cesto 29. junija. Čeprav se je prijavilo za odhod na avtomobilsko cesto veliko števil mladinc in mladincev, ne bo mogoče sprejeti vseh zaradi omejenega števila.

SEJEM V LESKOVCU SE ŠIRI

Zaradi vedno večjega zanimanja za mednarodni sejem tekstila in tekstilnih strojev v Leskovcu, ki bo od 13. do 20. julija, postaja sejmiski prostor vse prejemajen. Zato je uprava sejma začela graditi tretji paviljon, ki bo imel površino 3000 m². Paviljon bo imel okroglo obliko ter bo gradbena novost. Za letošnji sejem v Leskovcu se je prijavilo 145 domačin in 25 tujih podjetij, in to iz Francije, Italije, Belgije, Zahodne in Vzhodne Nemčije, Švice, Češkoslovaške in Madžarske.

SRKB ZA GOSTE V TUČEPIH

Uprava hotela Jadran v Tučepih, znanem letoviškem kraju v Makarskem primorju, je sklenila, da bo v poletni sezoni pripravila stalne izlete v bližino okolice svojim gostom. Izlete bodo organizirali nekajkrat na teden, tako da se bodo gostje lahko seznanili s prirodnimi lepotami Makarskega primorja.

TELEVIJSKI PROGRAM NA VRIHU PELISTERA

Skupina radijskih tehnikov iz Bitole je odšla na 2680 m visoki Pelister, da bi ugotovili, ali je možno postaviti v taki višini redno televizijsko postajo, s pomočjo katere bi spremljali programe tujih televizijskih postaj. Ta poskus je povsem uspel, saj so lahko udeleženci te skupine gledali televizijski program italijanske radijske televizijske postaje Tarante. Sprejem je bil zelo dober in slike jasne brez kakršnihkoli motenj.

Poročilo Veljka Vlahoviča na VIII. plenumu Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije

Neločljiva zveza med delom in nalogami ZKJ ter delom in nalogami SZDL Jugoslavije

Nadaljnje naraščanje vloge SZDL v našem družbenem in političnem življenju je v znatni meri odvisno od pravilnega razumevanja in tolmačenja sklepov VII. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije

Stališče in odnos Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije nasproti VII. kongresu ZKJ ni vprašanje formalnega značaja in tudi ne stvar nekakšne formalne deklaracije ali sklepa. To stališče izvira iz vloge in mesta Socialistične zveze v naši izgradnji socialistične družbe v naši deželi. To stališče izvira iz vodilne vloge Zveze komunistov Jugoslavije v našem družbenem in političnem življenju. To stališče izvira iz dejstva, da sklepi VII. kongresa in programa ZKJ niso namenjeni izključno članom Zveze komunistov, marveč da se obrabčajo na vse delovne ljudi, predvsem pa na SZDL kot najbolj množično politično organizacijo delovnega ljudstva v Jugoslaviji. Kakor smo v pripravah na VII. kongres in pri sestavljanju programa ZKJ povzeli dosedanje izkušnje našega delavskega gibanja in delovnih ljudi v boju za socializem, v katerem imajo važno mesto bogate izkušnje Socialistične zveze v boju za socializem, prav tako tudi izpolnjevanje sklepov kongresa ne more biti uspešno, če vse organizacije in člani SZDL pravilno ne razumejo in ne sprejmejo temeljnih gledišč in nalog navedenih v programu, referatih, resolucijah in ostalem gradivu kongresa.

slavije v našem družbenem in političnem življenju je v znatni meri odvisno od pravilnega razumevanja in tolmačenja sklepov VII. kongresa. Zadostuje nekakšne formalne deklaracije ali sklepa. To stališče izvira iz vloge in mesta Socialistične zveze v naši izgradnji socialistične družbe v naši deželi. To stališče izvira iz vodilne vloge Zveze komunistov Jugoslavije v našem družbenem in političnem življenju. To stališče izvira iz dejstva, da sklepi VII. kongresa in programa ZKJ niso namenjeni izključno članom Zveze komunistov, marveč da se obrabčajo na vse delovne ljudi, predvsem pa na SZDL kot najbolj množično politično organizacijo delovnega ljudstva v Jugoslaviji. Kakor smo v pripravah na VII. kongres in pri sestavljanju programa ZKJ povzeli dosedanje izkušnje našega delavskega gibanja in delovnih ljudi v boju za socializem, v katerem imajo važno mesto bogate izkušnje Socialistične zveze v boju za socializem, prav tako tudi izpolnjevanje sklepov kongresa ne more biti uspešno, če vse organizacije in člani SZDL pravilno ne razumejo in ne sprejmejo temeljnih gledišč in nalog navedenih v programu, referatih, resolucijah in ostalem gradivu kongresa.

»Po svojih ciljih, nalogah in svoji dejavnosti.« je poudarjeno v deklaraciji, vključuje SZDL v sebi cilje, naloge in največji del dejavnosti ZKJ in njenih članov. S tem, da je bil sprejet program ZKJ, deklaracija SZDL iz leta 1953 ni izgubila svojega pomena kot programski dokument, pač pa je v nekaterih glediščih presežena s programom v smislu mnogo širšega, bolj preciznega in bolj vsestranskega določanja ciljev in nalog za nadaljnjo dejavnost vseh zavestnih socialističnih sil v naši deželi, zlasti pa za nadaljnjo dejavnost Socialistične zveze. Razen tega so osnovne teze deklaracije, ki jih je petletna praksa socialistične izgradnje potrdila in na podlagi katerih je Socialistična zveza razvila svojo vsestransko in uspešno dejavnost, postale nekakšen del programa Zveze komunistov, zlasti tistih poglavij, ki določajo naloge socialistične Jugoslavije na področju mednarodne politike in na področju gospodarskih, političnih in socialnih nalog, katerih cilj je zboljšati življenjske pogoje delovnih ljudi, materialno in politično okrepiti družbo, nadalje razviti socialistične odnose, posebno pa nadalje razviti socialistično demokracijo ter okrepiti ves sistem družbenega samoupravljanja. Zato vsebuje program ZKJ tudi glavne naloge in cilje Socialistične zveze, kakor za neposredne, tako tudi za trajne, dolgoročne akcije. Mislim, da ni treba naštevati vseh teh nalog in ciljev. Zadostuje opozoriti samo na nekatere izmed njih, ker bodo organizacije SZDL v svojem vsakdanjem delu in s proučevanjem programa ZKJ, kakor tudi v uporabi v praksi nalog, ki jih zastavlja program ZKJ, doumele in znale izpolniti vse tiste naloge, ki jih program in VII. kongres v celoti postavljata pred delovne ljudi naše dežele, to pa bo hkrati pomenilo dopolnitev deklaracije z mnogimi novimi elementi. Poglejmo na primer samo dejstvo, da sodeluje v organih družbenega upravljanja 900.000 državljanov, ki so nedvomno najbolj aktivni del delovnih ljudi. Ti državljanji neposredno sodelujejo v upravljanju in odločanju o osnovnih vprašanjih razvoja gospodarstva, komunne in raznih področjih družbenega življenja. Ta oblika neposredne demokracije se ne bi mogla razvijati in učinkovito obravnavati najrazličnejše življenjske važne probleme delovnih ljudi, če ne bi bila pod neposredno in stalno kontrolo zavestnih socialističnih sil Zveze komunistov, SZDL, Zveze sindikatov in ljudske mladine. Organi družbenega samoupravljanja imajo zdaj na razpolago ogromne sklade in denarna sredstva.

»Po svojih ciljih, nalogah in svoji dejavnosti.« je poudarjeno v deklaraciji, vključuje SZDL v sebi cilje, naloge in največji del dejavnosti ZKJ in njenih članov. S tem, da je bil sprejet program ZKJ, deklaracija SZDL iz leta 1953 ni izgubila svojega pomena kot programski dokument, pač pa je v nekaterih glediščih presežena s programom v smislu mnogo širšega, bolj preciznega in bolj vsestranskega določanja ciljev in nalog za nadaljnjo dejavnost vseh zavestnih socialističnih sil v naši deželi, zlasti pa za nadaljnjo dejavnost Socialistične zveze. Razen tega so osnovne teze deklaracije, ki jih je petletna praksa socialistične izgradnje potrdila in na podlagi katerih je Socialistična zveza razvila svojo vsestransko in uspešno dejavnost, postale nekakšen del programa Zveze komunistov, zlasti tistih poglavij, ki določajo naloge socialistične Jugoslavije na področju mednarodne politike in na področju gospodarskih, političnih in socialnih nalog, katerih cilj je zboljšati življenjske pogoje delovnih ljudi, materialno in politično okrepiti družbo, nadalje razviti socialistične odnose, posebno pa nadalje razviti socialistično demokracijo ter okrepiti ves sistem družbenega samoupravljanja. Zato vsebuje program ZKJ tudi glavne naloge in cilje Socialistične zveze, kakor za neposredne, tako tudi za trajne, dolgoročne akcije. Mislim, da ni treba naštevati vseh teh nalog in ciljev. Zadostuje opozoriti samo na nekatere izmed njih, ker bodo organizacije SZDL v svojem vsakdanjem delu in s proučevanjem programa ZKJ, kakor tudi v uporabi v praksi nalog, ki jih zastavlja program ZKJ, doumele in znale izpolniti vse tiste naloge, ki jih program in VII. kongres v celoti postavljata pred delovne ljudi naše dežele, to pa bo hkrati pomenilo dopolnitev deklaracije z mnogimi novimi elementi. Poglejmo na primer samo dejstvo, da sodeluje v organih družbenega upravljanja 900.000 državljanov, ki so nedvomno najbolj aktivni del delovnih ljudi. Ti državljanji neposredno sodelujejo v upravljanju in odločanju o osnovnih vprašanjih razvoja gospodarstva, komunne in raznih področjih družbenega življenja. Ta oblika neposredne demokracije se ne bi mogla razvijati in učinkovito obravnavati najrazličnejše življenjske važne probleme delovnih ljudi, če ne bi bila pod neposredno in stalno kontrolo zavestnih socialističnih sil Zveze komunistov, SZDL, Zveze sindikatov in ljudske mladine. Organi družbenega samoupravljanja imajo zdaj na razpolago ogromne sklade in denarna sredstva.

sežkov Zveze komunistov, ker so člani SZDL v svoji ogromni večini sprejeli moč socialističnega prepričanja in sprejemili to prepričanje v široko socialistično zavest delovnega ljudstva. Novi program ZKJ omogoča velike možnosti za nadaljnjo krepitev socialistične zavesti. Program ZKJ ni bil sprejet samo spričo potreb ZKJ, marveč tudi spričo potreb SZDL in drugih množičnih organizacij. Zato odnos Socialistične zveze do programa ZKJ ni in ne more biti pasivnost, marveč odnosa aktivne zainteresiranosti ter aktivnega prizadevanja, da bomo razumeli njegovo bistvo in izpolnili zastavljene naloge. Iz vsega tega sledi, da je odobritev programa pomemben dogodek ne samo za Zvezo komunistov, marveč tudi za Socialistično zvezo, kakor tudi za ostale množične organizacije. Njegov pomen postane še očitnejši, če razumemo, v kakšnem notranjem in mednarodnem položaju smo ga sprejeli. V notranjem razvoju smo prehodili več obdobji, bogati z dogodki in uspešnih po sadovih socialističnega razvoja. Učec se na lastnih uspehih in pomanjkljivostih, kakor tudi na uspehih in pomanjkljivostih delavskih gibanj drugih dežel, so posamezniki in naše organizacije zrasle, koptične izkušnje ter postajale bolj zrele in bolj kritične nasproti lastnim dosežkom, nasproti lastnim možnostim in nasproti neposrednim nalogam, ki jih bomo morali izpolniti v naslednjem obdobju. Močno poudarjeni revolucionarni romantizem, ki je značilen za naš rod, se je nenehoma povezoval z revolucionarnim realizmom in dosežki revolucionarne prakse. Zato program ni obrnjen izključno proti minulosti, marveč je pretežno obrnjen proti sedanjosti, da osvetli neposredno prihodnost.

sežkov Zveze komunistov, ker so člani SZDL v svoji ogromni večini sprejeli moč socialističnega prepričanja in sprejemili to prepričanje v široko socialistično zavest delovnega ljudstva. Novi program ZKJ omogoča velike možnosti za nadaljnjo krepitev socialistične zavesti. Program ZKJ ni bil sprejet samo spričo potreb ZKJ, marveč tudi spričo potreb SZDL in drugih množičnih organizacij. Zato odnos Socialistične zveze do programa ZKJ ni in ne more biti pasivnost, marveč odnosa aktivne zainteresiranosti ter aktivnega prizadevanja, da bomo razumeli njegovo bistvo in izpolnili zastavljene naloge. Iz vsega tega sledi, da je odobritev programa pomemben dogodek ne samo za Zvezo komunistov, marveč tudi za Socialistično zvezo, kakor tudi za ostale množične organizacije. Njegov pomen postane še očitnejši, če razumemo, v kakšnem notranjem in mednarodnem položaju smo ga sprejeli. V notranjem razvoju smo prehodili več obdobji, bogati z dogodki in uspešnih po sadovih socialističnega razvoja. Učec se na lastnih uspehih in pomanjkljivostih, kakor tudi na uspehih in pomanjkljivostih delavskih gibanj drugih dežel, so posamezniki in naše organizacije zrasle, koptične izkušnje ter postajale bolj zrele in bolj kritične nasproti lastnim dosežkom, nasproti lastnim možnostim in nasproti neposrednim nalogam, ki jih bomo morali izpolniti v naslednjem obdobju. Močno poudarjeni revolucionarni romantizem, ki je značilen za naš rod, se je nenehoma povezoval z revolucionarnim realizmom in dosežki revolucionarne prakse. Zato program ni obrnjen izključno proti minulosti, marveč je pretežno obrnjen proti sedanjosti, da osvetli neposredno prihodnost.

Veljko Vlahović, član Zveze komunistov, ki je predložil poročilo na VIII. plenumu Zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije.

Zato je vloga Socialistične zveze zadnja leta nenehoma rasla, sklepi VII. kongresa in novi program ZKJ pa spodbujajo nadaljnje naraščanje te vloge. Sklepi VII. kongresa niso preprosto mehanično prenašanje direktiv, marveč trdna podlaga za usmerjanje vse dejavnosti Socialistične zveze in hkrati dovolj širok okvir, ki omogoča najširšo pobudo članov in organizacij Socialistične zveze v izpolnjevanju nalog VII. kongresa. Ker je program ZKJ eden najvažnejših dokumentov VII. kongresa ZKJ, bom podrobneje spregovoril o vprašanju odnosa Socialistične zveze do programa ZKJ. Kakor sem že omenil, je Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije na svojem zadnjem kongresu — februarja 1953 sprejela deklaracijo o ciljih in nalogah Socialistične zveze. V deklaraciji so ti cilji in naloge zahtevano na zgosten način. Določeni je bil tudi odnos SZDL do ZKJ.

Zato je vloga Socialistične zveze zadnja leta nenehoma rasla, sklepi VII. kongresa in novi program ZKJ pa spodbujajo nadaljnje naraščanje te vloge. Sklepi VII. kongresa niso preprosto mehanično prenašanje direktiv, marveč trdna podlaga za usmerjanje vse dejavnosti Socialistične zveze in hkrati dovolj širok okvir, ki omogoča najširšo pobudo članov in organizacij Socialistične zveze v izpolnjevanju nalog VII. kongresa. Ker je program ZKJ eden najvažnejših dokumentov VII. kongresa ZKJ, bom podrobneje spregovoril o vprašanju odnosa Socialistične zveze do programa ZKJ. Kakor sem že omenil, je Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije na svojem zadnjem kongresu — februarja 1953 sprejela deklaracijo o ciljih in nalogah Socialistične zveze. V deklaraciji so ti cilji in naloge zahtevano na zgosten način. Določeni je bil tudi odnos SZDL do ZKJ.

Zato je vloga Socialistične zveze zadnja leta nenehoma rasla, sklepi VII. kongresa in novi program ZKJ pa spodbujajo nadaljnje naraščanje te vloge. Sklepi VII. kongresa niso preprosto mehanično prenašanje direktiv, marveč trdna podlaga za usmerjanje vse dejavnosti Socialistične zveze in hkrati dovolj širok okvir, ki omogoča najširšo pobudo članov in organizacij Socialistične zveze v izpolnjevanju nalog VII. kongresa. Ker je program ZKJ eden najvažnejših dokumentov VII. kongresa ZKJ, bom podrobneje spregovoril o vprašanju odnosa Socialistične zveze do programa ZKJ. Kakor sem že omenil, je Socialistična zveza delovnega ljudstva Jugoslavije na svojem zadnjem kongresu — februarja 1953 sprejela deklaracijo o ciljih in nalogah Socialistične zveze. V deklaraciji so ti cilji in naloge zahtevano na zgosten način. Določeni je bil tudi odnos SZDL do ZKJ.

SOCIALISTIČNA ZVEZA — TRIBUNA NAJŠIRŠIH MNOŽIC

Socialistična zveza se je v tem obdobju z zavzemanjem vseh zavestnih sil, najbolj pa z zavzemanjem ZKJ, še bolj okrepila kot aktivna splošno-politična organizacija, v kateri množična prihajajo do izraza življenjska vprašanja in problemi neposrednega pomena za družbeno skupnost in vsakega posameznika. To omogoča, da v danih pogojih najdemo najboljše metode za obravnavanje zastavljenih problemov in nalog in da nenehoma razvijamo pobudo organizacij ter dejavnost najučinkovitejšega dela članstva. Zato je postala Socialistična zveza važen politični činitelj v mobilizaciji delovnih ljudi za vsa vprašanja socialistične izgradnje in razvoja socialističnih družbenih odnosov.

skupaj z ostalimi člani SZDL, so imeli v razvijanju dejavnosti in krepitvi organizacij Socialistične zveze važno vlogo. S tem, da so izpolnjevali sklepe VI. kongresa Zveze komunistov, so aktivno delali tako v organizacijah Socialistične zveze, kakor tudi v organih družbenega samoupravljanja. Zavezali so se in spodbujali snovanje raznih priložnostnih organizacijskih oblik, ki so zagotavljale, da je prišla do izraza široka pobuda delovnih ljudi. Na podlagi svojih ideoloških in političnih gledišč in nazorov so se s potrpežljivim prepričevanjem osebno zavzemali in zagotavljali, da so bila gledišča in sklepi družbenih organizacij ter raznih organov samoupravljanja na liniji splošnega socialističnega razvoja. Bili so nosilci boja za razvijanje socialistične družbene zavesti.

skupaj z ostalimi člani SZDL, so imeli v razvijanju dejavnosti in krepitvi organizacij Socialistične zveze važno vlogo. S tem, da so izpolnjevali sklepe VI. kongresa Zveze komunistov, so aktivno delali tako v organizacijah Socialistične zveze, kakor tudi v organih družbenega samoupravljanja. Zavezali so se in spodbujali snovanje raznih priložnostnih organizacijskih oblik, ki so zagotavljale, da je prišla do izraza široka pobuda delovnih ljudi. Na podlagi svojih ideoloških in političnih gledišč in nazorov so se s potrpežljivim prepričevanjem osebno zavzemali in zagotavljali, da so bila gledišča in sklepi družbenih organizacij ter raznih organov samoupravljanja na liniji splošnega socialističnega razvoja. Bili so nosilci boja za razvijanje socialistične družbene zavesti.

skupaj z ostalimi člani SZDL, so imeli v razvijanju dejavnosti in krepitvi organizacij Socialistične zveze važno vlogo. S tem, da so izpolnjevali sklepe VI. kongresa Zveze komunistov, so aktivno delali tako v organizacijah Socialistične zveze, kakor tudi v organih družbenega samoupravljanja. Zavezali so se in spodbujali snovanje raznih priložnostnih organizacijskih oblik, ki so zagotavljale, da je prišla do izraza široka pobuda delovnih ljudi. Na podlagi svojih ideoloških in političnih gledišč in nazorov so se s potrpežljivim prepričevanjem osebno zavzemali in zagotavljali, da so bila gledišča in sklepi družbenih organizacij ter raznih organov samoupravljanja na liniji splošnega socialističnega razvoja. Bili so nosilci boja za razvijanje socialistične družbene zavesti.

skupaj z ostalimi člani SZDL, so imeli v razvijanju dejavnosti in krepitvi organizacij Socialistične zveze važno vlogo. S tem, da so izpolnjevali sklepe VI. kongresa Zveze komunistov, so aktivno delali tako v organizacijah Socialistične zveze, kakor tudi v organih družbenega samoupravljanja. Zavezali so se in spodbujali snovanje raznih priložnostnih organizacijskih oblik, ki so zagotavljale, da je prišla do izraza široka pobuda delovnih ljudi. Na podlagi svojih ideoloških in političnih gledišč in nazorov so se s potrpežljivim prepričevanjem osebno zavzemali in zagotavljali, da so bila gledišča in sklepi družbenih organizacij ter raznih organov samoupravljanja na liniji splošnega socialističnega razvoja. Bili so nosilci boja za razvijanje socialistične družbene zavesti.

skupaj z ostalimi člani SZDL, so imeli v razvijanju dejavnosti in krepitvi organizacij Socialistične zveze važno vlogo. S tem, da so izpolnjevali sklepe VI. kongresa Zveze komunistov, so aktivno delali tako v organizacijah Socialistične zveze, kakor tudi v organih družbenega samoupravljanja. Zavezali so se in spodbujali snovanje raznih priložnostnih organizacijskih oblik, ki so zagotavljale, da je prišla do izraza široka pobuda delovnih ljudi. Na podlagi svojih ideoloških in političnih gledišč in nazorov so se s potrpežljivim prepričevanjem osebno zavzemali in zagotavljali, da so bila gledišča in sklepi družbenih organizacij ter raznih organov samoupravljanja na liniji splošnega socialističnega razvoja. Bili so nosilci boja za razvijanje socialistične družbene zavesti.

V OSPREDJU VPRAŠANJA NAŠEGA NOTRANJEGA RAZVOJA

V tem je tudi pomen programa ZKJ kot dokumenta marksistične partije. Zanjeta leta smo lahko videli podobno prizadevanje tudi pri nekaterih drugih komunističnih partijah, ki so kakor mi čutili potrebo po bolj temeljitih proučevanju sodobnih problemov. Dosedanja gonja proti socialistični Jugoslaviji mora negativno vplivati na nadaljnje prizadevanje, da bi začeli ustvarjalno proučevati sodobne probleme in naloge delavskega gibanja. Program ZKJ je pretežno usmerjen na notranje probleme, lastne izkušnje in lastne tekoče naloge v socialistični izgradnji. V tem je njegova največja veljavnost. S tem, da smo sprejeli program, smo izpolnili eno izmed nalog, ki jih je zastavil Zvezi komunistov Jugoslavije VI. kongres leta 1952. Čeprav smo program sprejeli spričo lastnih potreb in nalog, je moral nujno poseči v obravnavanje širših problemov, v analize mednarodnega položaja in problemov mednarodnega delavskega gibanja, tembol, ker naša socialistična izgradnja ni nekakšen ločen boj za socializem, marveč sestavni del svetovnega socialističnega procesa. Vsak stvarni uspeh socializma olajšuje tudi naš boj, kakor neuspehi socialističnih — otežkočajo socialistično izgradnjo v naši deželi. Zato je razumljivo, da program po svojem pomenu presega meje naše dežele. V sedanjih protijugoslovanski gonji dostikrat poudarjajo, da smo baje želeli naša gledišča, s tem, da smo sprejeli program, vsiliti mednarodnemu delavskemu gibanju. Dogodki so pokazali, da je težko vsiliti drugim določena gledišča, zlasti če so nepravilna in netočna. Pravilna gledišča lahko drugim samo koristijo kot izkušnja, kakor tudi mi uporabljamo izkušnje drugih.

To lahko delno vpliva na naše kadre in na našo javnost, da bi mednarodnemu pomenu VII. kongresa posvetila večjo pozornost na račun nalog notranjega razvoja. Zanimiva je v tem oziru reakcija člana politbiroja norveške komunistične partije Jergera Fukta, ki se je udeležil kongresa in ki je po vrnitvi na Norveško opazil, da je tamkajšnji tisk obravnaval VII. kongres izključno kot mednarodni dogodek. V intervjuju, ki ga je dal partijskemu glasilu »Friheimen«, je Fukt izjavil: »Opisi dela minulega kongresa, ki sem jih prebral, so tako netočni, da se mora človek, ki se je kongresa udeležil, vprašati, ali ni bil na nekem drugem kongresu, ne pa na tem, o katerem ta poročila govore. Predvsem bi rad poudaril, da je Jugoslavija dežela, ki gradi socializem. Iz prebranih referatov in razprave, pri ogledih podjetij in iz pogovorov, sem dobil glade vtise o tem, kako v Jugoslaviji grade socializem. Cilj mojega potovanja je bil med drugim, da se bolje seznanim s tem, kako jugoslovanski komunisti v praksi uresničujejo socialistično preobrazbo svoje dežele. To je stvar, ki jo je treba podrobneje proučevati. In prav o tem so na kongresu največ razpravljali.«

VEČJA ODGOVORNOST ORGANOV DRUŽBENEGA SAMOUPRAVLJANJA IN ORGANIZACIJ SZDL

V prihodnjih letih bodo imeli organi družbenega upravljanja z naraščanjem celotnega družbenega proizvoda na razpolago še večja sredstva, to pa zahteva tudi večjo odgovornost teh organov in večjo dejavnost organizacij SZDL, sindikatov in drugih organizacij za čim pravilnejšo uporabo teh sredstev. Organe družbenega samoupravljanja in vse našo skupnost, čakajo kot stalne naloge: boj za nenehno notranji in gospodarski družbeni razvoj, oziroma boj za zboljšanje materialnih in kulturnih pogojev življenja in dela delovnih ljudi. Da bi uresničili perspektivo bodočega družbenega idejnopoličnega in materialnega razvoja naše družbe, s tem pa tudi perspektivo boljših življenjskih pogojev za slehernega državljanja, o čemer obširno govori program, se bo morala SZDL na vsi moč zavzeti, da bodo zastavljene naloge nenehoma v središču pozornosti njene dejavnosti.

V prihodnjih letih bodo imeli organi družbenega upravljanja z naraščanjem celotnega družbenega proizvoda na razpolago še večja sredstva, to pa zahteva tudi večjo odgovornost teh organov in večjo dejavnost organizacij SZDL, sindikatov in drugih organizacij za čim pravilnejšo uporabo teh sredstev. Organe družbenega samoupravljanja in vse našo skupnost, čakajo kot stalne naloge: boj za nenehno notranji in gospodarski družbeni razvoj, oziroma boj za zboljšanje materialnih in kulturnih pogojev življenja in dela delovnih ljudi. Da bi uresničili perspektivo bodočega družbenega idejnopoličnega in materialnega razvoja naše družbe, s tem pa tudi perspektivo boljših življenjskih pogojev za slehernega državljanja, o čemer obširno govori program, se bo morala SZDL na vsi moč zavzeti, da bodo zastavljene naloge nenehoma v središču pozornosti njene dejavnosti.

V prihodnjih letih bodo imeli organi družbenega upravljanja z naraščanjem celotnega družbenega proizvoda na razpolago še večja sredstva, to pa zahteva tudi večjo odgovornost teh organov in večjo dejavnost organizacij SZDL, sindikatov in drugih organizacij za čim pravilnejšo uporabo teh sredstev. Organe družbenega samoupravljanja in vse našo skupnost, čakajo kot stalne naloge: boj za nenehno notranji in gospodarski družbeni razvoj, oziroma boj za zboljšanje materialnih in kulturnih pogojev življenja in dela delovnih ljudi. Da bi uresničili perspektivo bodočega družbenega idejnopoličnega in materialnega razvoja naše družbe, s tem pa tudi perspektivo boljših življenjskih pogojev za slehernega državljanja, o čemer obširno govori program, se bo morala SZDL na vsi moč zavzeti, da bodo zastavljene naloge nenehoma v središču pozornosti njene dejavnosti.

V prihodnjih letih bodo imeli organi družbenega upravljanja z naraščanjem celotnega družbenega proizvoda na razpolago še večja sredstva, to pa zahteva tudi večjo odgovornost teh organov in večjo dejavnost organizacij SZDL, sindikatov in drugih organizacij za čim pravilnejšo uporabo teh sredstev. Organe družbenega samoupravljanja in vse našo skupnost, čakajo kot stalne naloge: boj za nenehno notranji in gospodarski družbeni razvoj, oziroma boj za zboljšanje materialnih in kulturnih pogojev življenja in dela delovnih ljudi. Da bi uresničili perspektivo bodočega družbenega idejnopoličnega in materialnega razvoja naše družbe, s tem pa tudi perspektivo boljših življenjskih pogojev za slehernega državljanja, o čemer obširno govori program, se bo morala SZDL na vsi moč zavzeti, da bodo zastavljene naloge nenehoma v središču pozornosti njene dejavnosti.

SOCIALISTIČNA ZVEZA IN PROGRAM ZKJ

V takšni vlogi Socialistične zveze se zrcali praksa našega pojmovanja vloge socialistične države ter vloge državljanov in njihovih organizacij v prehodnem obdobju iz kapitalizma v socializem. Za razliko od določenih drugačnih gledišč o vlogi socializma države v prehodnem obdobju, ki jih je teoretično skušal formulirati Stalin na XVIII. kongresu VKP(b) leta 1939, smo se mi v teoriji in praksi usmerili na uporabo osnovnih marksističnih koncepcij o vlogi države v prehodnem obdobju, ki so jih podrobno obdelali Marx, Engels in Lenin.

Stalin je skušal v svojem referatu na XVIII. kongresu podrobno obdelati vprašanja vloge države v prehodnem obdobju. Na poenostavljen način je definiral tri funkcije državnih organov. Po njegovi teoriji naj bi bila tretja funkcija državnih organov gospodarsko organizatorska in kulturno vzgojna vloga. Znano je, da je dobilo to Stalinovo pojasnjevanje vloge države ime »nova teorija socialistične države«.

Stalin je skušal v svojem referatu na XVIII. kongresu podrobno obdelati vprašanja vloge države v prehodnem obdobju. Na poenostavljen način je definiral tri funkcije državnih organov. Po njegovi teoriji naj bi bila tretja funkcija državnih organov gospodarsko organizatorska in kulturno vzgojna vloga. Znano je, da je dobilo to Stalinovo pojasnjevanje vloge države ime »nova teorija socialistične države«.

Stalin je skušal v svojem referatu na XVIII. kongresu podrobno obdelati vprašanja vloge države v prehodnem obdobju. Na poenostavljen način je definiral tri funkcije državnih organov. Po njegovi teoriji naj bi bila tretja funkcija državnih organov gospodarsko organizatorska in kulturno vzgojna vloga. Znano je, da je dobilo to Stalinovo pojasnjevanje vloge države ime »nova teorija socialistične države«.

Stalin je skušal v svojem referatu na XVIII. kongresu podrobno obdelati vprašanja vloge države v prehodnem obdobju. Na poenostavljen način je definiral tri funkcije državnih organov. Po njegovi teoriji naj bi bila tretja funkcija državnih organov gospodarsko organizatorska in kulturno vzgojna vloga. Znano je, da je dobilo to Stalinovo pojasnjevanje vloge države ime »nova teorija socialistične države«.

Stalin je skušal v svojem referatu na XVIII. kongresu podrobno obdelati vprašanja vloge države v prehodnem obdobju. Na poenostavljen način je definiral tri funkcije državnih organov. Po njegovi teoriji naj bi bila tretja funkcija državnih organov gospodarsko organizatorska in kulturno vzgojna vloga. Znano je, da je dobilo to Stalinovo pojasnjevanje vloge države ime »nova teorija socialistične države«.

NENEHNO KREPITI SOCIALISTIČNO ZAVEST

Zato prisloja program ZKJ veliko važnost vprašanju poglobitve in okrepitve socialistične zavesti delovnih ljudi. V naših pogojih, ko se socialistična podlaga je izgradnja socializma in popolnejšem sodelovanju delovnih ljudi na vseh toniških gospo-

Zato prisloja program ZKJ veliko važnost vprašanju poglobitve in okrepitve socialistične zavesti delovnih ljudi. V naših pogojih, ko se socialistična podlaga je izgradnja socializma in popolnejšem sodelovanju delovnih ljudi na vseh toniških gospo-

Zato prisloja program ZKJ veliko važnost vprašanju poglobitve in okrepitve socialistične zavesti delovnih ljudi. V naših pogojih, ko se socialistična podlaga je izgradnja socializma in popolnejšem sodelovanju delovnih ljudi na vseh toniških gospo-

Dosledno uveljavljanje miroljubne zunanje politike

(Nadaljevanje s 3. strani)

V takšnem položaju menimo, da so potrebni novi odločnejši napori vseh miroljubnih sil, da se zajeti nadaljnje elabiranje mednarodnega položaja in da najde svet izhod iz sedanje zagate.

Naša želja bo kakor doslej v tem oziru strela vse, kar je odvisno od nje, da ta svoji, čeprav skromen prispevek k zmanjšanju napetosti. Vsa zunanje-politična dejavnost socialistične Jugoslavije se je tudi doslej razvijala v znamenju odločnega boja za mir in za vsestransko enakopravno mednarodno sodelovanje. S tem, da smo čuvali neodvisnost in varnost naše dežele, smo se usmerili na podpiranje vseh akcij, ki koristijo miru. Razen tega smo odločno podpirali osvobodilni boj kolonialnih narodov, kajti neodvisnost in svoboda teh narodov zadajata udarce politiki imperializma in vojne, prispevata h krepitvi miroljubnih in naprednih sil. Naša želja je nenehoma ustvarjalno sodelovala v vseh mednarodnih organizacijah, v katerih smo včlanjeni, zlasti v organizaciji ZN.

Takšno politiko je soglasno podprlo članstvo Socialistične zveze in vsi delovni ljudje naše dežele. Tudi sedmi kongres je to politiko močno in enotno podprl, program ZKJ pa je posplošil pridobljene izkušnje in ustvaril trdno podlago za nadaljevanje dosedanje politike. Dosledno uveljavljanje miroljubne politike je zagotovilo miren razvoj socialistične izgradnje v naši deželi, to pa je ena glavnih nalog, na katero je opozoril VII. kongres na področju zunanje politike.

Ko si je SZDL zastavila kot glavno nalogo boj za mir ter zagotovitev mirnih pogojev za socialistično izgradnjo, ko je razumela, kako močno je narasla vloga in odgovornost delavske-

ga razreda, njegovih partij in organizacij, je v tem boju razvijala svoje stike z drugimi partijami in organizacijami delavskega razreda ter osvobodilnih gibanj, misleč izključno na koristi boja za mir in socializem.

S tem da smo razvijali takšno sodelovanje, smo dosegli velike uspehe in si pridobili mnogo izkušenj tako pozitivnih, kakor tudi negativnih. Te izkušnje in naša gledišča ob vprašanju vloge delavskega gibanja v boju za mir in socializem, so podrobno navedene v programu ZKJ.

Tudi v tem oziru se nismo nikoli slepili s utvarami, da bodo spriče sedanjega stanja v delavskem gibanju, njegove razcepčnosti in blokavske razdvojenosti na svetu, naš boj in naše gledišče zmerom pravilno razumeli.

Zadnje tedne dostikrat beremo tuje komentarje, v katerih je rečeno, da smo se zmotili v svojih naporih glede razvijanja sodelovanja s komunističnimi partijami ter drugimi družbenimi in političnimi organizacijami vzhodnoevropskih dežel. Mi smo res prispevali ogromne napore, da bi prišlo do čim tesnejšega sodelovanja. Nam teh naporov ni žal. Z naše strani so bili ti naporji odkritosrčni, ustrezali so koristim mednarodnega delavskega gibanja, koristim uspešnejšega boja za socializem, sadovi teh naporov pa so bili pozitivni. V zgodovini delavskega gibanja bodo minula leta zabeležena z dostojno pozornostjo. To, da sadove teh naporov zdaj z lahkoto uničujejo, ni naša krivda.

Kar se tiče bodoče akcije, si bomo ne glede na težave in ovire vztrajno prizadevali za krepitve in razširitev sodelovanja v delavskem gibanju, ker smo prepričani, da je to v našo in v korist mednarodnega delavskega gibanja.

gibanju in kako močan je odpor delavskega razreda proti obujanju minulosti, ki je napravila toliko škode koristim socialističnega razvoja. S tega vidika je razlika med letoma 1948 in 1958. Pred desetimi leti je ogromno število ljudi verjelo, da je Stalinova politika pravilna. Zdaj narodi ne zapajo protijugoslovanski gonji. Nastal je položaj, ko milijoni ljudi mislijo eno, primorani pa so brati in poslušati drugo. Nastal je globok prepad med tistim, kar uradno govore in tistim, kar ljudje čutijo in mislijo.

Cez štiri dni bo minilo deset let, odkar je bila objavljena resolucija informbiroja. Mi smo odkritosrčno gledali, da bi praznolično to obletnico s pozabo. Toda tiste sile, ki so pred desetimi leti začrtale resolucijo informbiroja, so znova aktivno stopile na torišče in poskrbele, da ne bi pozabili ne na leto 1948 ne na 1958. Zadnje tedne smo slišali trditve, kakor sem že rekel, da se tudi na metode informbiroja ni moč vrniti. Stvarnost pa zanika tudi to trditev. Obnovili so metode ogromnega propagandnega delna pa tudi politično-gospodarskega pritiska na socialistično Jugoslavijo iz časov informbiroja. Minula gonja nam je napravila za 600 milijard dinarjev neposredne gospodarske škode. Po približnih računih so imele socialistične dežele samo od propagandne gonje v petih letih kakih 400 milijonov dolarjev škode. Sedanja gonja gre po isti logiki. Pregledaj je še reči, kolikšna je neposredna škoda za razvoj našega gospodarstva, ker nam je SZ odpravljala gospodarske dogovore. Eno pa je jasno. S tem da so nam odpravili kredit, so hoteli minirati izpolnitev perspektivnega plana podobno kakor leta 1948, ko so skušali z gospodarsko blokado preprečiti izpolnitev prvega petletnega plana. Račun je preprost. Če bi minirali perspektivni plan, bi doživelo gospodarski neuspeh tudi delavsko samoupravljanje, najmočnejši činitelj našega socialističnega razvoja. Odpoved kredita opravičujejo z marksizmom-leninizmom in proletarskim internacionalizmom. Na drugi strani pa uporabljajo velikanski propagandni pritisk spet pod pretvezo marksizma in leninizma in proletarskega internacionalizma, da bi se odpravili kreditu Zahoda. Če bi sprejeli takšno tolmachenje marksizma-leninizma, bi spravili naše gospodarstvo v težaven položaj, s tem pa tudi naš notranji razvoj. Tako bi se uresničili nameni in pričakovanja »kritikov«, da bi socialistično izgradnjo spravili v zagoato. Tudi mi smo se nekaj naučili iz marksizma. Sedanja gonja proti Jugoslaviji samo na področju propagande zahteva ogromne stroške. »Pravda« je v maju objavila 57,5 stolpcev, oziroma celih 9,5 strani gradiva proti Jugoslaviji. Če upoštevamo druge časnike in revije, obseg naklade, ceno papirja, radijske oddaje in stroške teh oddaj, nam približni računi pokažejo, da je veljala protijugoslovanska gonja na področju propagande socialistične dežele v maju pri-

bližno pol milijarde dinarjev. To pa je samo približna vsota stroškov. Pri tem ni vračunan kitajski zbornik protijugoslovanskih člankov, ki so ga izdali v 8 milijonih izvodov, kar je za Kitajsko rekordna naklada. Če je posamezni izvod stal samo 50 din, kar je najnižja cena, tedaj je veljal samo ta zbornik 400 milijonov dinarjev. Če se bo torej gonja nadaljevala v tem tempu, bodo kredite, namenjene za zgraditve kombinata aluminija in tovarne umetnih gnojil, porabili za druge umetne proizvode, iz katerih lahko raste samo pevel.

Logika leta 1948 je privedla do sodnih procesov, ki so se začeli s procesom proti Raiku in s tem da so posadili Jugoslavijo na zatočno klop. Vse kaže, da ubira sedanja gonja isto pot, kar dokazuje usmrteje Imre Nagya in to, da so posadili Jugoslavijo spet na zatočno klop. Kakor so leta 1948 naglo opustili ideološko razpravo, tako tudi sedaj prehajajo na fabriciranje policijsko sodnih dokumentov.

V tej luči so postala odvečna vprašanja nekaterih tujih blagohotnih tovarišev: zakaj smo sprejeli program? Mar ni bilo bolje, živeti brez programa? Ni stvar v tem »zakaj?« Problemi so mnogo globlji. Nas so leta 1941 vpraševali, zakaj smo pripeli peterokrake zvezde in partizanske čepice; zakaj smo formirali proletarske brigade; zakaj se ne sporazumemo z Dražo Mihailovičem; zakaj smo sklicali zasedanje AVNOJ; zakaj smo izvolili začasno vlado; zakaj nismo šli leta 1948 v Bukarešto; zakaj nismo sprejeli resolucije informbiroja itd.

Tovariši, mi nismo nikomur drugemu pripeli na čepice peterokrake zvezde, marveč samo sebi. Mi nismo drugim določali in izbirali vlade. Mi nismo sprejemali programa za druge, marveč zase. Prav tako nas nekateri tuji komunisti vprašujejo: temu vam to pestenje? Mar ni bolje molčati in trpeti, kakor pa pripraviti se?

Mi, tovariši, smo se zmerom pestili, odkar vemo zase. Ne zato, da bi bili pestitve želeli, marveč zato, ker nismo hoteli molčati in trpeti.

Pred vojno smo se pestili s policijo in diktatorskim režimom, toda vzlic ječam, verigam, ubijanju in preganjanju nismo molčali in trpeli.

Med vojno smo se srdito spopadli z okupatorskimi četami Hitlerja, Mussolinija, Hortyja, Borisa, mi nismo hoteli molčati in trpeti.

Leta 1948 smo se spoprijeli s Stalinom. Tudi takrat smo slišali nasvete: molčite in sklonite glavo.

Zdaj smo se spet znašli v pestenju, ki ga nismo želeli. Kot komunisti in kot borci za socializem smo se vzgajali tako, da povemo tisto, kar mislimo, ne pa da molčimo ali da na cerkvenem koru na litanije odgovorjamo »amen«.

V presledkih, ko ni bilo pestenja z Vzhodom, so bile na Zahodu zmerom skupine, ki so uprizarjale gonjo proti naši deželi: ene zaradi Stepanca, druge zaradi Djilasa, tretje zaradi Krekčija.

zveze naj vskladijo vse delo, da bi se ognili pojavom ponavljanja v delu. Razen tega se moramo nenehno boriti za kakovost proučevanja kongresnega gradiva.

To velja zlasti za proučevanje programa Zveze komunistov. Odbori SZDL naj uporabljajo najrazličnejše oblike idejno-vzgojnega dela za proučevanje tistih poglavij iz programa, za katere se članstvo Socialistične zveze najbolj zanima. V proučevanju programa se je treba usmeriti na daljše, temeljitejše delo. Velik del posla bodo vsekar opravile ljudske in delavske univerze, okrog katerih se že zdaj zbira znatno število članov Socialistične zveze.

Posebna vloga v izpolnjevanju nalog, ki jih je zastavil VII. kongres ZKJ, gre našemu tisku, za katerega politično usmerjanje so odgovorni odbori Socialistične zveze delovnega ljudstva. Gradivo VII. kongresa, zlasti program ZKJ, daje tisku jasno politično orieniacijo in olajšuje delo novinarjem, da izpolnijo svoje obveznosti in dolžnosti z večjim uspehom.

V pogojih razvoja socialistične demokracije je še bolj poudarjena odgovornost tiska pred vso družbo za pravilni odsev našega notranjega razvoja in oblikovanje javnega mnenja v socialistični smeri, za krepitve idejno-politične enotnosti državljanov na podlagi programa ZKJ in neposrednih na-

log socialistične izgradnje, ki jih je začrtal VII. kongres.

Nas tisk lahko to stori uspešno, če bo Socialistična zveza nudila uredništvom še večjo pomoč in če bodo tovariši, ki pišejo v tisku, pravilno in popolneje doumeli vso zamotanost problematike našega notranjega razvoja, če bodo poznali idejne in problemske osnove naše socialistične izgradnje.

Od tega je največ odvisno, koliko bodo premagali določene pojave površnosti v informiranju, suho, registratorsko prikazovanje dejstev, prodiranje negativnih in nam tujih vplivov malomeščanstva, bežanje od bistvenih problemov v novinarsko kičasto frazo in prazno besedičenje. Kongresno gradivo nudi veliko možnosti za nadaljnje izboljšanje kakovosti našega tiska.

Sedmi kongres je bil najmočnejši izraz idejno-politične enotnosti ZKJ. Enotnost Zveze komunistov, ki se je pokazala na kongresu, je hkrati odsev enotnosti Socialistične zveze, enotnosti in bratstva vseh naših narodov. Ni pretirano, če rečemo, da se zdaj lahko s takšno enotnostjo pohvali malokatera druga dežela. Ta enotnost je bila podlaga vseh naših dosedanjih uspehov. Zato je ena glavnih nalog Socialistične zveze nenehni boj za nadaljnjo krepitve enotnosti naših narodov, kar nam bo zagotovilo bodoče uspehe in zmage.

SEDANJA PROTIJUGOSLOVANSKA GONJA UBIRA PODOBNO POT KOT LETA 1948

Kar se tiče sedanje protijugoslovanske gonje, ki jo uprizarjajo vodstva nekaterih komunističnih partij in ki se iz dneva v dan čedalje bolj razplamteva, ta gonja samo potrjuje določene analize v programu ZKJ in priča o njihovi pravilnosti.

Nastane vprašanje: kakšen je odnos SZDL do sedanje gonje, ki jo formalno uprizarjajo pod pretvezo boja proti VII. kongresu in programu Zveze komunistov Jugoslavije?

Vsem nam je jasno, da vobče ne gre za program in posamezne formulacije na kongresu. To kaže med drugim tudi evolucija gledišč vodstva nekaterih komunističnih partij nasproti programu ZKJ.

Vsem nam je jasno, da vobče ne gre za program in posamezne formulacije na kongresu. To kaže med drugim tudi evolucija gledišč vodstva nekaterih komunističnih partij nasproti programu ZKJ.

Ta gledišča so šla nekaj časa skozi vrsto transformacij, dokler ni program dokončno dobil etikete vseskozi revizionističnega dokumenta. Zadostuje v tem oziru opozoriti na nekaj dejstev:

Prvi članek o osnutku programa, objavljen v Komunistu, glasilu CK KP SZ tik pred kongresom, je, kakor nam je dobro znano, začel tudi s tezo, da je »pri seznanjanju z osnutkom programa ZKJ moč videti, da je vključena vanj vrsta splošnih marksistično-leninističnih tez, da vsebuje precej pravih posplošitev«.

Z prejšnjim glasilo KP Avstrije »Volksstimme« v številki z dne 18. marca pozitivno prikazalo osnutek programa.

Madžarska revija »Tasza Dolmix Szemle« je objavila članek Adama Wirta, v katerem je rečeno:

»Zveza komunistov Jugoslavije, ki ima zdaj kongres, je objavila osnutek programa, v katerem je mnogo ugotovitev, vrednih pozornosti, in takšnih, s katerimi se lahko strinjamo, žal pa je v njem mnogo ugotovitev, ki se ne ujemajo z našimi gledišči.«

V poročilu komunistične partije Belgije z dne 22. aprila je rečeno, da »vsebuje osnutek programa ZKJ ideje, ki nedvomno obogatijo marksizem-leninizem«.

Logika protijugoslovanske gonje pa ni dopuščala, da bi izrekli o novem programu ZKJ je eno pozitivno besedo, ker ni šlo za program, tisto, kar je bilo rečeno v maju in aprilu, pa je bilo treba pozabiti in sprejeti enotno gledišče, da je ves program protimarksističen, revizionističen.

Ce bi dopustili razlago, da vsebuje program »precej pravih posplošitev« in »idej, ki nedvomno obogatijo marksizem-leninizem«, tedaj bi vsa gonja proti programu padla v vodo, razprava pa bi se na miren, ustvarjalni način razvijala o tistih vprašanjih iz programa, v katerih so res trenja in različna gledišča.

Kar so v protijugoslovanski gonji zastavili kot glavno nalogo diskreditirati ZKJ in socialistično izgradnjo v naši deželi, ločiti naše delavsko gibanje od delavskih gibanj drugih dežel, pri čemer ne izbirajo sredstev, da bi ta cilj dosegli, tedaj so morali neogibno obrniti pot logike pačenja smisla jasnih gledišč in formulacij v programu ZKJ in tako s popačenimi gledišči voditi polemiko.

Pačen program se je nakopičilo toliko, da bi jih spravili komaj v knjigo, ki bi bila trikrat debelejša od programa.

Naj navedemo samo nekatera pačenja, ki ne potrebujejo nobenega komentarja:

»Jugoslovanski komunisti sploh ne verjamejo, da bi človeštvo našlo izhod iz tega položaja v končni zamenjavi kapitalističnega sistema s socialističnim«, piše teoretična revija KP Kitajske »Rdeča zastava«.

»Vprašanja strmojavljavanja kapitalističnega sistema v raznih delih sveta na avtorje programa ZKJ ne obsejajo več, »ker je proletarske revolucije je že zastarela«, beremo v isti reviji.

Isti modrijan z Vzhoda piše: »Socializem Titovega kova postavlja kolektiv nad ves narod, na drugi strani pa spameznike nad kolektiv. Njegova lo-

gika je, da morajo biti individualne koristi nad kolektivnimi in nad koristmi vsega naroda.«

»Program ignorira izredno naravo buržoazne države«, piše Raymond Guillot v »Humanité«.

»Po programu ZKJ naj bi izgradnjo socializma v Jugoslaviji financirali imperialisti«, piše teoretična revija »Enotne socialistične partije Nemčije Einheit«, itd.

Sedanja tako imenovana »kritika programa ZKJ« kaže žalostno stanje, v kateri se je znašla marksistična misel, in v celoti potrjuje ugotovitev, navedeno v programu o zaostajanju marksistične misli za prakso, stvarnostjo in potrebami sodobnega boja za socializem.

Tako zelo se je razvila prepisovalna šola, kakor so nekoč delali redovniki v srednjem veku, da sodobnemu zbiralcu protijugoslovanskih člankov, če jim želi dati naslove, ne kaže drugo, kakor da ubere pot Vuka Karadžiča, ki je dajal naslove nekaterim narodnim pesmim »Spet to, samo malce drugače«.

Ce bi šlo za stvarno kritiko, za resno mednarodno prizadevanje, da bi vsestransko krepili posamezna vprašanja, ki jih obravnava program ZKJ, tedaj bi bila naša dolžnost, da sprejemamo takšne kritike pazljivo in z razumevanjem. Takšno konstruktivno prizadevanje bi pomenilo prispevek k nadaljnemu razvoju marksistične misli. Prav tako pa smo dolžni pačenja, podtikanja, namigavanja, ki jih vtihtopablajo pod firmo »kritike«, zavrniti in imenovati s pravim imenom.

Kako nemiselnost in znanstvena vidika nevdružna je na primer teorija, da je eno leto večja nevarnost dogmatizem, drugo revizionizem. Leta 1948 so razglasili revizionizem za največjo nevarnost. Leta 1955 se je začel boj proti dogmatizmu kot največji nevarnosti. Letos pa so začeli gonjo proti revizionizmu. Človek dobi vtis, da je v sodnih letih največja nevarnost revizionizem, v lihih pa dogmatizem. Mi pa menimo, da veljajo v lihih in sodnih letih ista načela, da sta enako nevarna stvarni revizionizem in stvarni dogmatizem.

Poučno je v tem oziru Leninovo gledišče, ko v »stroških boleznih levicarstva v komunizmu« govori o boju proti revizionizmu, opozarja hkrati na nevarnost dogmatizma in na to, da se je dogmatizem v letih takoj po Oktobrski revoluciji šele porajal. Če je bil dogmatizem v Leninovih časih šele v povojih, v plenih, je v minulih štirih desetletjih zrasel v velikega strahdača, postal je tako močan in aktiven, da je lahko opravičilo dogmatično revizijo na vrsti področij boja za socializem, kar pride zlasti do izraza v sedanji protijugoslovanski gonji.

V dveh mesecih, kolikor je minilo od javne protijugoslovanske gonje, je šla ta gonja zelo naglo skozi več etap in dobila pravo fizionomijo, takšno, kakršno je morala dobiti, ker stoji na breznačelnih pozicijah in ker uprizarjajo to gonjo proti koristim delavskega gibanja v celoti.

Prvi dan gonje je bil zavrt v plašč »tovariške kritike«, toda ta plašč so kaj hitro odložili. Zdaj so glavni argumenti: »sudeževje srebrnik«, »udarna moč imperializma«, »komunistični koncepti«. Človek se nehoče vpraša, čemu so si tako zelo prizadevali, da bi tega »trojanskega konja« spravili v socialistični tabor. Če bi avtorji povok in žalitev verjeli, kar pišejo in govore, bi se nam morali zahvaliti, da se nečemu vključiti v ta tabor.

Toda v vseh teh posvokah se zrcali nekaj drugega — »ponovitev leta 1948 in vsega tistega, kar je pomenilo to leto za delavsko gibanje. Res zdaj nekateri zelo pogosto ponavljajo rečen »Ni vrnitve v leto 1948«, celo tisti, ki so jim po volji metode iz časov informbiroja. To samo potrjuje dejstvo, kako zelo so metode in politika informbiroja kompromitrirane v delavskem

področnosti. Izoblikoval je gledišča o bistvenih vprašanjih nadaljnega boja za socializem. Ta gledišča so takšna, da jih lahko brez izleme sprejme tudi Socialistična zveza; ta gledišča omogočajo SZDL, da skupaj z ZKJ v vseh osnovnih vprašanjih nastopa enotno, organizirano in z jasno perspektivo, kaj hočemo doseči.

Pri uveljavljanju skupne politične linije z vseh komunistov imajo vodstva in organizacije SZDL dovolj možnosti, da v skladu z vlogo in nalogami na terenu povzamejo lastne, specifične naloge, za katerih izpolnitev se moramo boriti v okviru splošne linije in skupnih nalog. To omogoča, da pride še bolj kakor doslej do izraza ustvarjalna pobuda vodstva, odborov, organizacij in vsakega posameznega člana Socialistične zveze.

Mnoge organizacije Socialistične zveze so že začele proučevati posamezna gradiva VII. kongresa, predvsem resolucije kongresa. Ni dvoma, da bo Socialistična zveza v organiziranem, intenzivnem in po oblikah čimbolj raznolikem ter vsebinsko bogatem delu v celoti sprejela sklepe VII. kongresa. Proučevanje gradiva ne more biti uspešno, če ga ne povežemo s problemi na terenu, in če ne posvetimo posebne pozornosti tistim vprašanjem, ki so za delo organizacij Socialistične zveze specifičnega pomena.

V proučevanju gradiva VII. kongresa moramo posvetiti posebno pozornost pomanjkljivosti in napakam v delu organizacij Socialistične zveze, kritiki negativnih pojavov in odkrivanju možnosti za odstranitev pomanjkljivosti in napak. Zaradi navidezne »kritike« od zunaj in gonje, ki jo uprizarjajo proti naši deželi, ne smemo zapustiti kritiko od znotraj, naše lastne, ustvarjalne kritike, ki nam je zmeraj omogočala spoznavati in odstranjevati lastne pomanjkljivosti.

Delo za proučevanje gradiva VII. kongresa je treba izkoristiti za nadaljnjo organizacijsko krepitve Socialistične zveze. Politična dejavnost, idejna krepitve, nadaljnje naraščanje socialistične zavesti morata spremljati organizacijska krepitve ter številčno naraščanje članstva SZDL.

V dosedanjem delu za proučevanje gradiva VII. kongresa se je pokazala kot zelo pozitivna praksa, da se čim več članov SZDL udeležuje sestankov organizacij ZKJ, na katerih obravnavajo kongresno gradivo. To prakso je treba čimbolj razvijati.

V vsem delu za proučevanje gradiva VII. kongresa mora biti sistem in načrt dela. V tem oziru je treba nenehoma organizirano pomagati iz centra organizacije na terenu. Komiteji Zveze komunistov in odbori Socialistične

predsedstva zveznega odbora SZDL

Pod predsedstvom Aleksandra Rankoviča, člana predsedstva zveznega odbora SZDL, je bila 24. junija seja predsedstva zveznega odbora SZDL Jugoslavije, na kateri so razpravljali o nekaterih zadevah, ki zadevajo organizacijske okrepitve Socialistične zveze.

Da bi okrajni in večji občinski odbori SZDL Jugoslavije glede na njihovo povečano področje in kolčivje naloge komune bolj učinkoviteje delali kot politična vodstva, se poudarja potreba po formiranju predsedstev okrajnih oziroma večjih občinskih odborov Socialistične zveze. Naloga predsedništva je voditi tekoče delo, pripravljati seje odborov, izvajati sklepe in odločbe okrajnih oziroma občinskih odborov SZDL, kakor tudi voditi koordiniranje dela svojih pomožnih teles.

Na sestanku so sprejeli sklep o nalogah in sestavi pomožnih teles predsedništva zveznega odbora SZDL Jugoslavije.

Predsedništvo je dalo pobudo za ustanovitev Kluba zveznih ljudskih poslancev, ki bi omogočal potrebne pogoje za aktivnejše in uspešnejše opravljanje poslanskih dolžnosti.

Predsedništvo zveznega odbora SZDL Jugoslavije je zaradi opravljanja tekočih nalog, spremljanja dela in proučevanja posameznih vprašanj v organizacijah Socialistične zveze izvršilo spremembe v sestavi svojih pomožnih organov. Pri tem se je ravnalo po njihovi kadrovski okrepitvi, kar naj bi bila glavna družbena delavnost članov.

Organizacijsko-politični sekretariat kot organ predsedništva spremlja tekoča politična in organizacijska vprašanja, delavnost organizacij in vodstev Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, vzdržuje stalno zvezo z vodstvi Socialističnih zvez po republikah, skrbi za organizacijsko in politično pomoč organizacijam SZDL, združuje delo vseh pomožnih teles predsedništva in pripravlja gradivo in predloge za predsedništvo.

V organizacijsko-političnem sekretariatu so: Krsto Popivoda kot sekretar; Radovan Panić kot namestnik sekretarja; Luka Banović, Dušan Blagojević, Ivan Božićević, Hasan Brkić, Djuro Lončarević, Milka Minić, Raja Nedeljković, Milo Popović, Ante Raos in Vladimir Simić.

Komisija za idejno-vzgojno delo spremlja aktivnost družbenih organizacij, združenj in ustanov, ki se bavijo z vzgojnim in kulturno-prosvetnim delom, jim pomaga, da bo njihova aktivnost usmerjena in prežeta z idejnimi in političnimi postavkami Socialistične zveze, vzpodbuja razvijanje raznih oblik vzgojnega in kulturno-prosvetnega dela, zlasti na področjih, ki imajo poseben družbeno-politični pomen.

V komisiji za idejno-vzgojno delo so: Milka Minić kot predsednica; Ljubica Mihić kot sekretar; kot člani pa Slobodan Bosiljić, Sveta Djurić, Cedo Minderović, Miša Nikolić, Mišo Pavličević, Latinka Perović, Lepa Perović, Ivo Sarajčić, Drago Vučinić in Nikola Vujanović.

Komisija za družbeno upravljanje spremlja razvoj družbenega samoupravljanja na vseh področjih našega življenja, ugotavlja pojave in probleme, ki se pri tem pojavljajo, in predlaga politične ukrepe zaradi pravilnega izvajanja načel samoupravljanja. To nalogo opravlja komisija v sodelovanju z ustanovami in organizacijami, ki se bavijo s temi zadevami.

V komisiji za družbeno upravljanje so: Avdo Humo kot predsednik; Ante Raos kot sekretar; kot člani pa Blažko Bogavac, Marjan Brečelj, Ašer Deleon, Nikola Cuverović, Ivo Frol, Leon Geršković, Rudi Kolak, Ivo Nikolić, Jovan Popović, Sveta Popović, Svetislav Stefanović, Mika Špiljak in Milivoje Urošević.

Komisija za družbene organizacije spremlja aktivnost in razvoj družbenih organizacij, jih vzpodbuja, da stalno med seboj sodelujejo, zlasti v občinah in okrajih pri izpolnjevanju nalog

splošnodružbenega pomena, ki jih postavlja Socialistična zveza. Komisija pomaga družbenim organizacijam, da bi dobila njihova aktivnost čim popolnejšo socialistično vsebino.

V komisiji za družbene organizacije so: Raja Nedeljković kot predsednik; Milada Rajter, kot sekretar; kot člani pa Ivica Grotić, Pero Djetečić, Vlado Ivković, Zoran Polić, Mile Radovanović, Djuro Stanković, Nikola Šegota, Cvetko Uzunović, Todor Vujanović in Viada Zečević.

Komisija za tisk omogoča tisku čimboljše pogoje za njegovo večjo informativnost, učinkovitost in idejno-politično usmerjenost s seznanjanjem z družbenimi problemi in pojavi. Na ta način vpliva komisija na splošno usmerjenost tiska in vsklajuje njegovo aktivnost s splošnimi interesi socialističnega razvoja naše države. Analizira tudi razne pojave, ki jih obravnava tisk, ter predlaga potrebne ukrepe.

V komisiji za tisk so: Hasan Brkić kot predsednik; Milo Popović kot sekretar; kot člani pa Jože Brilej, Favao Broz, Ljiljana Čalovska, Dušan Dozet, Kiro Gligorov, Vlado Janjić, Brana Jevremović, Jovan Marinović, Najdan Pašić in Dušan Sekić.

Komisija za delo med ženami spremlja vključevanje žen v gospodarsko-politično življenje države, njihovo sodelovanje pri delu Socialistične zveze in organov družbenega upravljanja ter predlaga ukrepe za okrepitev družbeno-političnega uveljavljanja žen.

V komisiji za delo med ženami so: Vida Tomšič kot predsednik; Milka Kufrić kot sekretarka; kot člani pa Sreten Bjelečić, Boska Cvetić, Pepca Kardić, dr. Herbert Kraus, Mara Naveca, Radovan Papić, Branka Savić in Milka Štepanović.

Komisija za mednarodne zveze spremlja in proučuje aktivnost v mednarodnem delavskem gibanju, dela za uvajanje in razvijanje zvez z delavskimi in naprednimi partijami in gibanji, dela za njihovo seznanjanje s cilji in politiko SZDL Jugoslavije ter organizira obveščanje vodilnih organov in članov SZDL Jugoslavije o tej aktivnosti.

V komisiji za mednarodne zveze so: Veljko Vlahović kot predsednik; Aleksandar Šokorać kot sekretar; kot člani pa Aleš Bebler, Rodoljub Colaković, Ašer Deleon, Sergej Kraigher, Veljko Mitunović, Puniša Perović, Dušan Popović, Vladimir Simić, Janez Stanovnik, Milanko Todorović, Mika Tripalo in Anton Vratuša.

Predsedstvo je zavzelo stališče, da se zaradi važnosti političnih nalog in političnega dela organizacij Socialistične zveze na vasi ne more baviti s problemi vsi sami posebna komisija. Zato je bil sprejet sklep, da se komisija za vasa ukline in da prevzamejo njene dosedanje naloge organizacijsko-politični sekretariat in druge komisije.

SESTAVA POMOŽNIH ORGANOV ZVEZNEGA ODBORA

SE Z VEČJO ODLOČNOSTJO BOMO NADALJEVALI IZGRADNJO SOCIALISTIČNE DEŽELE

Ze desetletja se bje boj za rešitev naših duš. Najprej so žandarji »reševali« našo dušo. Potlej nas je Hitlerjeva propaganda obdoližila, da smo prodali dušo Stalinu. Potem nas je Stalin obdoližil, da smo prodali dušo fašizmu. Nedavno so nas z Zahoda obdoližili, da smo prodali dušo Hruščevu. Zdaj pa nas Hruščev doži, da smo revizionistično dušo stlačili v »Trojanskega konja«.

Eni dokazujejo, da smo se pridružili Vzhodu, da potem prepuste dokazovanje drugim, da smo se pridružili Zahodu.

Mi pa stojimo tu, na tem ogroženem trdnj odločeni, da gradimo socializem, tako kakor to ustreza željam in koristim naših narodov.

Iz vsega tega sledi, da je lahko odgovor na vprašanje, kakšen je odnos SZDL do gonje, ki jo uprizarjajo proti naši deželi, samo tak, kakršnega je dala tudi ZKJ. Na nerensice in kleveče bomo odgovorjali z jezikom resnice, tudi v prihodnje se bomo borili za pravilne odnose med socialističnimi deželami še z večjo odločnostjo bomo nadaljevali izgradnjo socialistične dežele in razvijanje resničnih socialističnih odnosov. Tudi v prihodnje bomo krepili enotnost svojih vrst ter bratstvo in enotnost svojih narodov.

V določanju nalog SZDL do prihodnjega V. kongresa mora imeti današnji plenem pred očmi naslednja gledišča:

V času IV. kongresa SZDL je bila naša dežela že zmerom v fazi graditve osnovnih materialnih temeljev socialistične izgradnje. Zdaj že lahko ugotovimo, da smo položili čvrste materialne, politične in idejne temelje socialistične izgradnje v naši deželi. Sadovi dela VII. kongresa ZKJ kažejo, da smo se stopili v fazo konkretne izgradnje novih, socialističnih odnosov v gospodarskem in družbenem življenju kakor tudi novih odnosov med ljudmi.

Organizacije SZDL so že zbrale bogate izkušnje v boju za razvoj komun in vseh področij družbenega samoupravljanja.

Vsiljuje se torej logičen zaključek, da smo sklepe IV. kongresa Socialistične zveze v večini izpolnili ali presegli v smislu širšega in bolj vsestranskega proučevanja dosedanjih izkušenj in opozarjanja na nove smernice našega nadaljnega razvoja. To delo je opravil VII. kongres ZKJ. Zato SZDL sprejema sklepe VII. kongresa, ZKJ kot nalogo tudi za svoje delo do kongresa SZDL, ko bomo bolj na široko pričeli izgradnjo Socialistične zveze v prihodnjem obdobju. Pri tem proučevanju bomo nedvomno morali imeti pred očmi sklepe VII. kongresa.

Pri določanju tekočih nalog VII. kongres ZKJ ni ubral poti spuščanja v

SKLEPI predsedstva zveznega odbora SZDL

Pod predsedstvom Aleksandra Rankoviča, člana predsedstva zveznega odbora SZDL, je bila 24. junija seja predsedstva zveznega odbora SZDL Jugoslavije, na kateri so razpravljali o nekaterih zadevah, ki zadevajo organizacijske okrepitve Socialistične zveze.

Da bi okrajni in večji občinski odbori SZDL Jugoslavije glede na njihovo povečano področje in kolčivje naloge komune bolj učinkoviteje delali kot politična vodstva, se poudarja potreba po formiranju predsedstev okrajnih oziroma večjih občinskih odborov Socialistične zveze. Naloga predsedništva je voditi tekoče delo, pripravljati seje odborov, izvajati sklepe in odločbe okrajnih oziroma občinskih odborov SZDL, kakor tudi voditi koordiniranje dela svojih pomožnih teles.

Na sestanku so sprejeli sklep o nalogah in sestavi pomožnih teles predsedništva zveznega odbora SZDL Jugoslavije.

Predsedništvo je dalo pobudo za ustanovitev Kluba zveznih ljudskih poslancev, ki bi omogočal potrebne pogoje za aktivnejše in uspešnejše opravljanje poslanskih dolžnosti.

Predsedništvo zveznega odbora SZDL Jugoslavije je zaradi opravljanja tekočih nalog, spremljanja dela in proučevanja posameznih vprašanj v organizacijah Socialistične zveze izvršilo spremembe v sestavi svojih pomožnih organov. Pri tem se je ravnalo po njihovi kadrovski okrepitvi, kar naj bi bila glavna družbena delavnost članov.

Organizacijsko-politični sekretariat kot organ predsedništva spremlja tekoča politična in organizacijska vprašanja, delavnost organizacij in vodstev Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, vzdržuje stalno zvezo z vodstvi Socialističnih zvez po republikah, skrbi za organizacijsko in politično pomoč organizacijam SZDL, združuje delo vseh pomožnih teles predsedništva in pripravlja gradivo in predloge za predsedništvo.

V organizacijsko-političnem sekretariatu so: Krsto Popivoda kot sekretar; Radovan Panić kot namestnik sekretarja; Luka Banović, Dušan Blagojević, Ivan Božićević, Hasan Brkić, Djuro Lončarević, Milka Minić, Raja Nedeljković, Milo Popović, Ante Raos in Vladimir Simić.

Komisija za idejno-vzgojno delo spremlja aktivnost družbenih organizacij, združenj in ustanov, ki se bavijo z vzgojnim in kulturno-prosvetnim delom, jim pomaga, da bo njihova aktivnost usmerjena in prežeta z idejnimi in političnimi postavkami Socialistične zveze, vzpodbuja razvijanje raznih oblik vzgojnega in kulturno-prosvetnega dela, zlasti na področjih, ki imajo poseben družbeno-politični pomen.

V komisiji za idejno-vzgojno delo so: Milka Minić kot predsednica; Ljubica Mihić kot sekretar; kot člani pa Slobodan Bosiljić, Sveta Djurić, Cedo Minderović, Miša Nikolić, Mišo Pavličević, Latinka Perović, Lepa Perović, Ivo Sarajčić, Drago Vučinić in Nikola Vujanović.

Komisija za družbeno upravljanje spremlja razvoj družbenega samoupravljanja na vseh področjih našega življenja, ugotavlja pojave in probleme, ki se pri tem pojavljajo, in predlaga politične ukrepe zaradi pravilnega izvajanja načel samoupravljanja. To nalogo opravlja komisija v sodelovanju z ustanovami in organizacijami, ki se bavijo s temi zadevami.

V komisiji za družbeno upravljanje so: Avdo Humo kot predsednik; Ante Raos kot sekretar; kot člani pa Blažko Bogavac, Marjan Brečelj, Ašer Deleon, Nikola Cuverović, Ivo Frol, Leon Geršković, Rudi Kolak, Ivo Nikolić, Jovan Popović, Sveta Popović, Svetislav Stefanović, Mika Špiljak in Milivoje Urošević.

Komisija za družbene organizacije spremlja aktivnost in razvoj družbenih organizacij, jih vzpodbuja, da stalno med seboj sodelujejo, zlasti v občinah in okrajih pri izpolnjevanju nalog

Ob robu dogodkov

Še 120.000 vojakov?

Poveljnik francoskih čet v Alžiriji Salan je prišel v Pariz zahtevati še 120.000 vojakov in 80 milijard frankov — Boji v Alžiriji se nadaljuje z nezmanjšano srditostjo

Pariz, 25. jun. (AFP) Francoski ministrski svet je danes dopoldne zasedal pod predsedstvom de Gaulle. Po zasedanju je minister v predsedstvu sveta Andre Malreaux izjavil, da so na sestanku proučevali mednarodni položaj in še posebno položaj v Alžiriji in prekomorskih posestih. Ministrski svet je odobril tri dekrete v zvezi s funkcionalnim generalne delegacije francoske vlade v Alžiriji. Kar zadeva operacije v Alžiriji, je minister Malreaux izjavil, da imajo francoske čete trenutno pabudo v svojih rokah.

Vrhovni poveljnik francoskih sil v Alžiriji Salan je prišel danes v Pariz na posvetovanje, na katerem bo sodeloval tudi general Gambiez, poveljnik francoskih sil v Tuniziji. Kot poudarjajo v dobro obveščenih krogih, bo general Salan zahteval od vlade izredne okrepitve, približno 120.000 vojakov in povečanje kreditov za vojaške operacije za približno 80 milijard frankov. Trenutno je v Alžiriji več kot pol milijona

francoskih vojakov, odobreni proračunski krediti za operacije pa znašajo 2 milijardi frankov dnevno. Pred dnevi je vlada ponovno odobrila novih 60 milijard frankov, medtem ko ukrepi za pošiljanje novih čet v Alžir še niso sprejeti. Sedanji razgovori vojaških poveljnikov v Parizu imajo izreden pomen z ozirom na nov obisk, ki ga bo premier de Gaulle naredil Alžiru v začetku julija.

Fanfani dobil mandat za sestavo vlade

Rim, 25. jun. (Tanjug). Predsednik Italijanske republike Giovanni Gronchi je povelil danes popoldne mandat za sestavo nove vlade generalnemu sekretarju krščansko-demokratske stranke Fanfaniju. Ze danes se bo Fanfani začel posvetovati s predstavniki svoje in socialno-demokratske stranke, kar zadeva osebe, ki naj bi prišle v vlado. V nekaj dneh bo dal dokončni odgovor, če sprejema mandat.

Pierre Commin umrl
Pariz, 25. jun. (Tanjug) Nocoj je v Parizu umrl znan prvak francoske socialistične stranke Pierre Commin kot namestnik generalnega sekretarja Guya Molleta. Je Commin praktično že več let vodil socialistično stranko. Do ostrega spopada med Guyem Molletom in Comminom je prišlo pretekli mesec med težko krizo, ko se je Commin skupno z večino v stranki uprl tezan Molleta o potrebi sodelovanja z generalom de Gaulleom.

Maies se je poslovil od Eisenhowerja
Washington, 25. junija (AFP) Jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu Leo Maies je bil danes na poslovilnem obisku pri predsedniku ZDA Eisenhowerju.

Posredovanje ZDA v Kambodži
Phnompenh, 25. junij (AFP). — Kot se je zvedelo iz uradnih virov, so južnovietnamske čete, ki so pred nekaj dnevi prodirle v severovzhodno Kambodžo, napredovale približno 15 km.

Na obisk v Pariz
LONDON, 25. junija (Tanjug). — Britanski premier Macmillan bo s Selwynom Lloydem odpotoval v nedeljo zvečer v Pariz ter se bo vrnil v London v ponedeljek zvečer.

»Srečki uporniki« so se vrnil v stranko
London, 25. jun. (Reuter). Sest tako imenovanih »sreških upornikov«, ki so zaradi nesoglasja z vladno politiko na Srednjem vzhodu odstopili, kot članje konservativne skupine poslanec so se odločili, da se bodo vrnil v svojo stranko.

Udarja, da vplivni člani konservativne vlade zavračajo od predsednika, »naj odpotuje sam v Moskvo«.

Uradni londonski krogi so demantirali vest, da namerava Macmillan odpotovati v Moskvo na sestanek s sovjetskimi premierom Hruščevim. O nameravanem obisku piše danes liberalni »News Chronicle«, ki po-

Uradni londonski krogi so demantirali vest, da namerava Macmillan odpotovati v Moskvo na sestanek s sovjetskimi premierom Hruščevim. O nameravanem obisku piše danes liberalni »News Chronicle«, ki po-

Washington, 25. jun. (AFP) Ameriško ministrstvo za zunanje zadeve je sporočilo, da od oseb, ki bodo zahtevale potne liste, ne bo več zahtevalo, da bi dale izjavo o svoji politični pripadnosti.

V krogih alžirskega osvobodilnega gibanja se je zvedelo, da ne bodo proglasili vlade svobodne Alžirije pred jesenskimi zasedanjem Generalne skupščine OZN. Po trditvah teh krogov bodo na tem zasedanju zahtevali, da OZN »de facto« prizna alžirsko vlado. Komunistična partija Francije je izrazila pripravljenost, da bi začela razgovore »z vsemi republikanskimi silami, da bi dosegla zbiranje republikanske levice, kar je glavni pogoj za poraz de Gaulle na bližnjem referendumu«.

NEVAREN PRETEP

Guvernerjevo pismo uporniku

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

LONDON, 25. jun. Kljub še vedno temperamentnemu zavračanju ciprskega načrta od strani grške vlade in Makariosa, ter kljub »blažim prigorovom« od strani Ankare, britanska vlada še vedno meni, da vse možnosti za nadaljnje razgovore med zainteresiranimi strankami niso propadle. — Vlada utemeljuje svoj optimizem v veliki meri s stališčem, ki ga je do načrta zavzela laburistična opozicija. Ker ni bilo ostre kritike in ker se v zvezi s ciprskim načrtom parlament ni razdelil na dvoje, bo Macmillan z večjo avtoriteto in večjim izgledom na uspeh poskušal na nek način »spraviti v dobro voljo« najmočnejšega in morda edinega nasprotnika predloženega načrta — grško vlado in nadškofa Makariosa.

Laburistični kabinet v senci je sugeriral svoji parlamentarni frakciji naj v jutrišnjih razpravah ne zavzame stališča frontalnega zavračanja in naj ne postavlja vprašanja glasovanja o ciprskem načrtu.

Kitajska »vljudnost«
Kitajske uradne osebnosti so bojkotirale poslovilne sprejeme ob odhodu veleposlanika FLRI iz Pekinga

Peking, 25. jun. (Tanjug) Jugoslovanski veleposlanik v Ljubljani Vladimir Popović je danes odpotoval iz Pekinga v Ljubljano. Pred vrnitvijo v domovino bo veleposlanik Popović obiskal še DR Vietnam, kjer je bil prav tako akreditiran kot izredni in polnomočni veleposlanik FLRI.

»Srečki uporniki« so se vrnil v stranko
London, 25. jun. (Reuter). Sest tako imenovanih »sreških upornikov«, ki so zaradi nesoglasja z vladno politiko na Srednjem vzhodu odstopili, kot članje konservativne skupine poslanec so se odločili, da se bodo vrnil v svojo stranko.

BEJRUT, 25. jun. (AP-Reuter). Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld se je danes vrnil iz Bejruta v New York. Sinotič se je s predsednikom libanonske republike Chamounom razgovarjal o dogodkih v zvezi s libanonsko krizo. Sestal se je tudi s šefom opazovalne skupine OZN, kakor tudi z diplomati nekaterih libanonske armade generalom Šehabom. Hammarskjöld ni hotel dati nobene izjave o rezultatih svojega poslanstva. Predsednik Chamoun pa je izjavil v nekem intervjuju, da je generalni sekretar OZN optimistično razpoložen, kar zadeva rešitve libanonske krize.

Chamoun je hkrati tudi napovedal, da ni tak optimist in dodal da v prihodnjih 48 urah bo v Libanonu močan napad upornikov. Izjavil je, da če bo potrebno, »bo zahteval pomoč ZDA in Velike Britanije, četudi bo vlada skušala sama zadušiti upor«.

Chamoun je danes na tiskovni konferenci izjavil, da Libanon ne bo zaprosil za tujo vojaško intervencijo izven OZN. Dodal je tudi, da je spopad v Libanonu nevaren za mir in stabilnost na Srednjem vzhodu. Ko so ga vprašali, če bo odstopil, ako na predsedniških volitvah 24. julija ne bo izvoljen, četudi mu mandat poteče šele 24. septembra, je odgovoril negativno. Poudaril je tudi, da predsedniške volitve

Poveljnik sil OZN v Egiptu general Burns je izročil oficirjem in vojakom jugoslovanskega odreda v Egiptu odlikovanja. Na sliki: general Burns odlikuje z medaljo OZN oficirje in vojake jugoslovanskega odreda v Egiptu. Jugoslovanski odred je prvi, ki je sprejel ta odlikovanje.

tolmačil tu kot popolno politično demonstracijo proti britanskemu načrtu. Toda on je poslal v London svojega osebnega svetovalca za politična vprašanja Rossidesa z nalogo, da stopi v stik z laburističnimi sefi, ter jih seznanj s stališčem in pripombami, ki jih imajo ciprski Grki do Macmillanovega načrta. Rossides bo med svojim bivanjem v Londonu verjetno prišel v stik tudi z »zvezkenuuSazSnhfpavrvozilp vladnimi predstavniki, ter jim pojasnil Makariosove protipredloge«.

Vse te akcije podvezajo Grki z namenom, da bi seznanili Britance z vso resnostjo položaja ter neverjetno širokimi političnimi odmevi. Grčija ostaja še nadalje na stališču, da pride kot končna rešitev v postve še vedno edino-le samoopredelitev Ciprcanov. Vsako vztrajanje pri sedanjem načrtu — po grških opozorilih — ne bi samo pripeljalo do globoke krize v Atlantskem paktu, temveč tudi do posledic, ki bi Grčijo izločile iz pakta.

Vendar so krogi blizu britanske vlade prepričani, da grožnje niso dokončne in da bi se v nadaljnjih stikih lahko našla neka »kompromisna rešitev«.

To vladino prepričanje potrjuje tudi poročilo guvernerja Foota, da je bil novi načrt na Cipru sprejet precej mirno. Da bi dosegel prekinitev upora na otoku in sprejem načrta, je Foot podvzel nekatere presenetljive korake. Po prihodu v London je guverner izjavil:

»Prepričan sem, da bo sedanja sabotažna kampanja, če se bo nadaljevala, privedla do katastrofe za prebivalce Cipra. V njihovem imenu vas pozivam, da jih obvarujete te katastrofe s svojim ukazom, da sabotaže in upor prenehajo. Če bi se to zgodilo, nadaljuje Foot — sem pripravljen priti na katerokoli mesto, ob kateremkoli času, da se sestanem z vami. Prišel bom sam in neoborožen in obljubljam vam, da od tistega trenutka ne boste več v nevarnosti, da bi bili aretirani.«

Po guvernerjevih statistiki, ki je bila objavljena v večeršnjem sporočilu je odnos med sabotažami in pismom naslednji: Od 20. aprila je sabotažna kampanja ponehala. Stiri dni pred tem je bilo nad 40 sabotažnih akcij, 20. aprila so bile samo tri, naslednji dan pa ni bilo niti ene.

Predstavnik turške manjšine na otoku, ki je komentiral izjavo guvernerja Foota, je izjavil, »da Foot kot kraljičin predstavnik nastopa zelo bedno, ko poskuša stopiti v stik s šefom teroristične organizacije. Namesto, da bi pisal pisma, bi moral uporabiti svoje varnostne sile, da bi spravil krivca na kolena.«

Zakaj se je britanska vlada odločila objaviti te vesti in ali je pismo guvernerja Foota imelo ugoden učinek, lahko samo ugibamo. Najbolj verjetno je, da je vlada želela s tem sporočilom izraziti svojo dobro voljo in ustvariti mirno ozračje za nadaljnje razgovore.

Jože Vrhovec

KAIRO — Minister za predsedniške zadeve ZAR Al Sabri je sprejel ameriškega veleposlanika v Kairu Raymunda Hare ter se z njim pol ure razgovarjal.

TEHERAN — V obmejnem mestu Džolfa so se začeli razgovori med predstavniki železnice ZSSR in Irana. Namen teh razgovorov je sklenitev tranzitnih sporazumov med obema državama.

LONDON — List »Daily Mail« piše, da je sestra generalnega sekretarja KP Velike Britanije Johna Gollana izstopila iz partije v znak protesta zaradi usmrtnice bivšega madžarskega premiera Nagya.

REYKJAVIK — Mornarji na nekaterih ladajah islandskc trgovske mornarice so začeli stavkati, ker so delodajalci odklonili, da bi jim povišali plače.

RIAD — Kralj Saud je podpisal trgovinski sporazum med Saudovo Arabijo in Egiptom. Saudova Arabija se je obvezala, da bo poslala Egiptu 200 ton nafte v prihodnjem letu.

PNOMPENH — Južnovietnamske čete, ki so pred nekaj dnevi prodirle v severovzhodno Kambodžo, so napredovale približno 15 km. Po istih poročilih vietnamski vojniki delajo utrdbe.

LONDON — Kongres britanskih Trade-Unionov je objavil protest zaradi usmrtnice Nagya in tovarišev.

DJAKARTA — Indonezijske vladne čete vodijo ostre borbe proti upornikom na Celebese.

MOSKVA — Približno 1000 oseb je demonstriralo pred veleposlaništvom ZDA v Moskvi. Protestirali so proti demonstraciji madžarskih emigrantov pred sedežem sovjetske delegacije v OZN v New Yorku. Do incidentov ni prišlo.

PARIZ — Na sestanku stalnega sveta Atlantskega pakta so v Parizu razpravljali o odnosih med Vzhodom in Zahodom, kakor tudi o možnosti za sklicanje konference najvišjih predstavnikov.

STRASBOURG — Zahodnonemška skupnost za premog in jeklo bo dobila od ZDA posojilo 50 milijonov dolarjev za financiranje razvoja industrije preмога in jekla.

TELEGRAMI

Ustvarjeni so pogoji, da korenito spremenimo življenje in delo v naši šoli

KAJ SE JE V ŠOLSLEM SISTEMU SPREMEILO

(Nadaljevanje s 1. strani)
Predlog tega zakona uvaja nov šolski sistem, ki je prožen in dosledno demokratičen. Ker so njegove oblike, namreč posamezne vrste šole, bile že v starem šolskem sistemu, se pojavlja vprašanje, kaj se je v šolskem sistemu spremenilo?

1. Novi šolski sistem obsega poleg rednih šol razne ustanove za predšolsko vzgojo in ustanove za izobraževanje odraslih ter strokovno izpopolnjevanje. S tem je ustvarjen celoten sistem za šolanje in izobraževanje.

2. Opuščene so tako imenovane stopnje v šolskem sistemu, da bi se znebili togosti in šablon. Na osnovno šolo v osemletnem trajanju se vežejo raznovrstne strokovne šole, ki pripravljajo kadre za gospodarstvo in razne javne službe, kakor tudi šola za splošno izobraževanje — gimnazija. Tu so šole za kvalificirane delavce, tehnike raznih strok, visokokvalificirane delavce, višje tehnike itd., končno pa prihajajo visoke šole in fakultete za usposabljanje visokokvalificiranih strokovnjakov. Predlagani sistem mnogo bolj ustreza našim potrebam. Šola ne razvršča po njihovem časovnem trajanju, niti se jim družbeno vrednost določa po specialnosti, za katere posamezne šole pripravljajo posameznika. Za družbo so vse šole enako vredne, ker si prizadevajo, da se omogoči vsaki čim ugodnejše pogoje za uresničitev njenega splošnega in posebnega cilja.

3. Novi šolski sistem je dosledno demokratičen, ker ukinja dualizem v sistemu vzgajanja in izobraževanja ter privilegiran položaj katerekoli vrste

šol. V njem je omogočen vstop v vse vrste šole vsem, seveda na podlagi znanja in sposobnosti, in so zagotovljeni pogoji, da ta pravica državljanov ne bo ostala deklaracija. V njem se sposobnim in vrednim daje možnost za prejemanje štipendij in drugih olajšav za šolanje. Konč-

no njegovo funkcioniranje, uresničevanje ciljev in nalog ni samo zadeva prosvetnih organov in učiteljev, temveč raznih organov družbenega upravljanja, od šolskih odborov do republikanskih svetov, v katerih prihaja še bolj do izraza vpliv na šolo in njeno delo tistih družbenih činiteljev, ki so za to posebno zainteresirani.

OSNOVNA ŠOLA — TEMELJ NOVEGA ŠOLSKEGA SISTEMA

Po teh splošnih značilnostih se novi šolski sistem razlikuje od starega. Podpredsednik Colakovič je za tem govoril o posameznih vrstah šol. Širok in sodben temelj novega šolskega sistema je osemletna osnovna šola. To je šola za splošno izobraževanje in je obvezna za vse državljane od 7. do 15. leta starosti. To bo obvezna šola za splošno izobraževanje za vso mlado generacijo naše države, enotna po svojem izobraževalnem in vzgojnem cilju, po osnovni učnega načrta in programa po organizaciji notranjega življenja in dela. Ta šola naj mlademu naraščajočemu daje osnovno splošno izobrazbo, med njimi tudi elemente tehničnega izobraževanja, da naj mu osnovne socialistične vzgajanja in mu pomaga, da se čim pravilneje opredeli pri izbiri življenjskega poklica.

Podpredsednik Colakovič je raznihi razlogi ovrgel pojmovanje nekaterih, da je v naši državi dovolj štiriletno obvezno šolanje. Ne smemo pozabiti, da se tehnični proces razvija z neverjetno hitrostjo, da je človeštvo že prišlo v novo tehnično revolucijo, v dobo avtomatizacije in uporabljanja atomske energije v proizvodnji. Vse to postavlja pred neposredne proizvajalca nove zahteve, zahteva mnogo širšo splošno izobrazbo. Zahteva od njega sposobnost, da se bolj poglobi v tehnološki

proces in da se hitreje prilagaja njegovim spremembam. Vse podatke o gibanju našega gospodarstva pričajo, da bi hitreje šli naprej, ako bi imeli več kvalificiranih delavcev širše kulture, več tehnikov, inženjrov, agronomov itd.

Trditve, da podaljšanje obveznega šolanja odteguje mladino od produktivnih poklicev, je samovoljna in netočna. Ko postavljamo kot svoj cilj na področju obveznega šolanja izgradnjo take osnovne šole, ki bi vse mladi generaciji omogočala ugodnejši start za poklic, ki si ga bo priborila, je dejal podpredsednik Colakovič, se zavedamo, da more biti rezultat samo dolgotrajnih naporov vseh činiteljev, ki se udeležujejo v našem šolstvu. Mi smo danes razmeroma še daleč od tega, da bi zajeli vso mladino v osemletni šoli, čeprav smo glede na to, že dosegli pomembne rezultate. Ta proces, da bi zajeli vso mladino v osemletno šolanje in presnovali osnovno šolo v novem duhu, bo trajal dalje časa. Omrežje osemletnih osnovnih šol se bo seveda širilo sorazmerno z našimi gmošnimi in kadrovskimi možnostmi, pri tem pa si je treba prizadevati, da bi izkoriščali vse močnejše prehodne oblike — odpiranje petega in šestega razreda osnovne šole, kjer pa to ni mogoče, vsaj prirejanje sistematičnih zimskih tečajev za vse čase šolske obveznosti.

O STROKOVNIH ŠOLAH

Ko je govoril o strokovnih šolah, ki pripravljajo kadre za gospodarstvo in javne službe, je podpredsednik Colakovič dejal, da so v novem šolskem sistemu dobile primerno mesto ne samo zaradi tega, ker se obravnavajo kot šole — enako družbeno važne kakor gimnazije, temveč tudi zaradi tega, ker omogočajo sistem odpiranja takih strokovnih šol, ki bodo po svojem trajanju, učnem načrtu in programu bolj ustrezale potrebam gospodarstva in javnih služb. Prav pri tem mnogo zaostajamo za potrebami. Omiliti pomankanje strokovnih kadrov je ena izmed velikih, neodložljivih nalog skupnosti.

Strokovne šole dajejo soliden kader in mladina se rada vpisuje vanje. Slabše je s šolami za učence v gospodarstvu. Oba ta tipa šole za kvalificirane delavce ostajata tudi v novem sistemu, vendar pa se mora dvigati njihova raven, zlasti šola za učence v gospodarstvu. Pogoji za vpis v to šolo mora biti po pravilu končana osemletka. Razen tega bi morali podrobneje premetriti in realneje oceniti rok trajanja teh šol za posamezne stroke. Toda ne samo zanje, temveč tudi za druge strokovne in višje strokovne šole. Predlog zakona ne določa rok šolanja v teh šolah. To je bilo namerno storjeno, da bi se izognili togim reševanjem, ki morejo kasneje podražiti in zavneti izobraževanje strokovnih kadrov. Razen udeležbe gospodarskih organizacij in družbenih služb pri določanju fizičnomi posameznih vrst strokovnih šol, predavateljev, učnih načrtov in programov, do-

loča zakon, da se delo strokovnih šol razvija v stalnem sodelovanju z ustreznimi gospodarskimi organizacijami, zlasti z njihovimi službami, ki ne bi zaostajale za potrebami prakse.

Zakon prinaša v določenem smislu novo kvalifikacijo strokovnih šol in uvaja predvsem skupino tehničnih in drugih šol za javne službe. V to vrsto strokovnih šol spadajo šole, ki pripravljajo tehnične in njim primerne strokovne kadre za razne panoge gospodarstva in javne službe, dalje obravnavajo tehnične šole (elektrotehnične, strojne, gradbene, kemične), kmetijske in gozdarske šole, prometne šole, šole za zdravstveno službo, ekonomske šole itd. Te tehnične šole bodo dalje teoretično in praktično izobrazbo in izoblikovale kadre za samostojne strokovne posle. Za vse te šole je obvezna kot priprava osnovna šola.

Za določeno delavnost v gospodarstvu in javnih službah je potrebno pripravljati kadre s poglobljenim oziroma specializirano strokovno izobrazbo, kakor pa ga dajejo dosedanje tehnične šole. Za ta namen predvideva predlog zakona — šole za strokovne šole, v katere se vpisujejo osebe, ki so končale šolo za kvalificirane oziroma visokokvalificirane delavce, tehniško šolo ali gimnazijo, glede na značaj šole, v katero se vpisujejo. Zakon ne navaja primerov teh strokovnih šol, temveč prepušča življenju in praksi, da pokažeta za katere delavnosti je treba poleg seda-

njih višjih strokovnih šol ustanovljati tudi nove.

Te šole bodo omogočile hitrejši dotok bolj izobraženih tehničnih kadrov, neobhodnih za sodobno industrijo, prav tako pa bodo odprle pot sposobnim kvalificiranim delavcem, ki so končali industrijsko šolo ali šolo za učence v gospodarstvu ter prebili leto ali dve v

GIMNAZIJA — ŠOLA SPLOŠNEGA IZOBRAŽEVANJA

V novem šolskem sistemu je ostala gimnazija kot šola splošnega izobraževanja. Med razpravljanjem se je pojavilo mnenje, da bi morali tudi gimnazije reformirati v nekakšno vrsto strokovne šole. To mnenje je bilo zavrnjeno in v gimnaziji ostala v našem sistemu kot šola splošnega izobraževanja.

Kadar se govori o splošnem in strokovnem izobraževanju, je povsem umestno vprašanje ali je sploh mogoče, zlasti danes, postaviti zid med šolo splošnega izobraževanja in strokovnimi šolami? Ali ni vedno, zlasti pa danes, določena raven splošne izobrazbe pogoj za vsako strokovnost in ali ni kvaliteta, raven strokovnosti odvisna od splošne kulture? Mislim, da je splošna in strokovna izobrazba tako med seboj prepletena, da je povsem nemogoče govoriti, kje preneha splošna in se začneja strokovna. Namesto jalovega razpravljanja bo pametneje, ako skušamo ugotoviti, kaj mora dati splošno izobrazbo, da bi bilo solidna podlaga za strokovnjake, kakršni so nam danes potrebni in kakršni nam bodo potrebni v bližnji prihodnosti. Za vsa naša razvoja je potrebno razvijati vse panoge znanosti in je nemogoče preiti v kakšno znanstveno področje brez solidne splošne izobrazbe brez širše splošne kulture. Prav tako je neopravičen očitke, da smo pustili v novem sistemu klasično gimnazijo.

VZGOJNO IZOBRAŽEVALNI CILJI ŠOLE

Fizično in estetsko vzgajanje je v predlogu zakona določeno kot neoljudski sestavni del vzgajanja v vseh naših šolah, kar je razumljivo, ako hočemo, da bi šole izoblikovale, čim skladnejše vsestranske in popolne človeške osebnosti.

Pri določanju cilja vzgajanja v vseh naših šolah nas je vodilo načelo, za katerega se bori naša socialistična skupnost, naše pojmovanje, po katerih očetih je treba hoditi, da bi ga čimprej in s čim manjšimi težavami uresničili, pojmovanje, da je delovni človek graditelj socialističnih družbenih odnosov, ki to opravlja kot svjetje lastno delo, ne pa kot izpolnjevanje nekakšne zamisli, ki je njemu vtisnjena in nerazumljiva.

Namerno sem ločil vzgajanje od izobraževanja, čeprav vem, da sta to dve strani istega procesa, ki se ob enem razvijata v šoli. Ločil sem ju zato, ker je v mnogih šolah ta stran vzgojnega izobraževalnega procesa zanemarjena, ker pozabljajo ne-majhno število naših učiteljev in profesorjev, da so predvsem vzgojitelji šolske mladine. Kolikor je mogoče, smo to v tem zakonu povedali, kar pa se ni moglo povedati z jezikom zakona, moramo storiti z našo prakso, z našim prizadevanjem za uresničitev reforme, za presnosno naše šole v vzgojno ustanovo naše mlade generacije.

To ne pomeni, da bomo zanemarjali drugo njegovo stran — izobraževanje, pridobivanje solidnega znanja. V zvezi s tem bi hotel poudariti vprašanje, ki danes muči vse, ki se bavijo s šolstvom. To je preobremenjenost učnih načrtov in programov ter neučinkovitost tradicionalnega načina pouka pri izpopolnjevanju nalog šole.

Negel razvoj znanosti, zlasti prirodoslovnih, postavlja šoli vse večje zahteve, ki jih ne more izpolniti takšna, kakršna je sedaj. Potrebno je uvajati nove predmete v učne načrte in razširjati programe z novim gradivom, čas ki ga ima šola na razpolago, da bi to obvladala, pa je omejen. Seveda šola vse bolj zaostaja za življenjem in prihaja v absurden položaj: pripravljati bi morala mladino za življenje, sama pa čedalje bolj zaostaja za življenjem, za burnim njegovim tokom.

Sola se trudi, da bi prišla iz tega začaranega kroga, podaljšuje število učnih ur, tako da jih je v nekaterih šolah 40 na teden. Učencem nalagajo vse nove obveznosti, zahtevajo znanje vseh novih dejstev, kar nalaga šolski mladini nezmožljiva bremena. Ako k temu dodamo še to, da se mora učenec v določenem razredu določene šole naučiti določeno število dejstev in pri izpiti to dokazati in ker je to nemogoče, se

proizvodnji, da bi se nadalje šolali in postali višji tehniki. Na ta način bomo dobili tehnično inteligenco povsem drugače, kakršna je sedanja, ki se je učila zgolj v šoli. Razen tega se bo prav zaradi načina svojega izoblikovanja počutila drugače kot v proizvodnih službah ter bo boljši organizator in vodja dela.

GAJNJIŠKI POGOJI ZA URESNIČENJE POSTAVLJENEGA CILJA ŠOLE

Glavni pogoj za uresničitev postavljenega cilja šole je temeljita izprememba njene prakse, njenega notranjega življenja in načina dela. Skrajno je pomankljiva in neučinkovita pedagoška metoda golega pridogovanja učencem; bodi prizadeven, bodi aktiven, bodi obzirljiv do svojega tovariša itd. itd., čeprav ne trdim, da to nič ne velja. Šola socialistične vzgoje mora temeljiti na drugem pojmovanju, biti mora tako organizirana in delati tako, da njena praksa sama stihljivo ustvarja nove odnose med učiteljem in učenci, da ostvarja pri učencih določene navade, razvija njihove sposobnosti, narekuje določene oblike obnašanja, ki jih posameznik spoštuje in ne komu na voljo, temveč zaradi sebe, zaradi svojega ugleda in uveljavljanja v svojem kolektivu. Socialistično vzgajanje v šoli ne pomeni učenja na izust, nekakšnega socialističnega katekizma, temveč osvajanje določenih oblik obnašanja, ki jih sami po sebi narekujejo življenjski pogoji in praksa šole same ter družbe kot celote.

Zaradi tega naglašam predlog tega zakona nujnost, da se izpremeni notranje življenje šole in da postane njena praksa drugačna. Poleg tradicionalnega pouka, ki ostaja važen činitelj šolskega življenja, se uvajajo razne svobodne aktivnosti učencev kot sestavni del vzgojno-

1. V določenem času bo zaključna šola, kar doslej ni bila. Doslej je bila le pripravljena za nadaljnji študij. Ko uvajamo vanjo za učence, ki bodo to želeli, pouk takih predmetov, kakršni so tehnično risanje, stenografija, stenodaktilografija itd., bo olajšano učencem, ki se ne bodo hoteli ali pa ne bodo mogli šolati še naprej, da se po končani gimnaziji neposredno zaposlijo kot kvalificirani ljudje v mnogih službah, v katerih se danes čuti močno pomankanje po takih kadrih.

2. Sodobno izobraževanje vključuje tudi večjo tehnično izobrazbo. Zato bo organizacija življenja in dela v novi gimnaziji — odpiranje delavnice, usvajanje raznih strokovnih aktivnosti učencev — spremenila značaj gimnazije, njenega abstraktno intelektualističnega duha, ki je danes tako daleč od tega, kar zahtevamo od naše šole in kar je povzročalo pogosto upravičene kritike.

3. Z uvajanjem obveznega in izbirnega pouka v višjih razredih gimnazije je olajšano učenecem solidnejša priprava za študiranje določene stroke, za katere so pokazali smisel in voljo.

ukvarjamo z razmeroma jalovim in neživljenjskim delom, za katerega se troši ogromna energija in ki velja skupnost velikih gmošnih sredstev. To vsekakor ni pot, da bi se razvijala intelektualna sposobnost učencev, da bi se povečala njihova moč spoznavanja pojavov v prirodi in družbi, razumevanje njihovih medsebojnih odnosov in razmerij, zakonitosti, ki se z njimi manifestirajo. Še manj spodbuja to težnjo po novih spoznanjih, po takoimenovanem dodatnem učenju ne samo v šoli, temveč tudi iz knjig in na drug način. To je prejšnji način, da se zastudi vsako učenje, da se zasovražijo šola kot jarem, ki se mora nositi po volji drugih.

Govorim toliko o tej temi, ker se je pojavilo med razpravljanjem o reformi mnenje, da lahko predlagana rešitev tega zapletenega, pretežega vprašanja naših šol dovede do zanemarjanja pouka, do nedelavnosti in razposajenosti učencev, enostavno do anarhije v šolah.

Pouk je nedvomno važen element v šoli, treba pa se je spoznavati, kaj poučujemo in kakšno poučujemo, da bi šola izveliki iz tistega nesmiselnega položaja, o katerem sem nekoliko prej govoril in da bi ustvarila v njej drugačno ozračje kakor pa je danes v večini naših šol, ozračje, v katerem bi se učenec čutil svobodnega in aktivnega činitelja v pridobivanju znanja, ne pa učenjavnega in stalno granjanega človeka po vsiljeni avtoriteti. O tem je beseda in ne o tem, ali se je treba v šoli učiti ali ne.

Kot izvečik vsega povedanega ponavljam o tej temi: Glede na splošni namen naše socialistične skupnosti — izgradnja asociacije svobodnih proizvajalcev ali komunistične družbe, kakor tudi vloge delovnega človeka v tej izgradnji — se postavljajo naši šoli tudi vzgojno izobraževalni cilji. Sistem izobraževanja in vzgajanja mora biti tako zgrajen, da bo služil temu cilju, da bo preživel z njegovim duhom in da bo pomagal v čim večjem obsegu k izgradnji socializma in komunizma.

zakonu je posvečeno posebno poglavje notranjemu življenju in delu šole. V njem je nakazana pot za uresničitev vzgojno

GAJNJIŠKI POGOJI ZA URESNIČENJE POSTAVLJENEGA CILJA ŠOLE

Glavni pogoj za uresničitev postavljenega cilja šole je temeljita izprememba njene prakse, njenega notranjega življenja in načina dela. Skrajno je pomankljiva in neučinkovita pedagoška metoda golega pridogovanja učencem; bodi prizadeven, bodi aktiven, bodi obzirljiv do svojega tovariša itd. itd., čeprav ne trdim, da to nič ne velja. Šola socialistične vzgoje mora temeljiti na drugem pojmovanju, biti mora tako organizirana in delati tako, da njena praksa sama stihljivo ustvarja nove odnose med učiteljem in učenci, da ostvarja pri učencih določene navade, razvija njihove sposobnosti, narekuje določene oblike obnašanja, ki jih posameznik spoštuje in ne komu na voljo, temveč zaradi sebe, zaradi svojega ugleda in uveljavljanja v svojem kolektivu. Socialistično vzgajanje v šoli ne pomeni učenja na izust, nekakšnega socialističnega katekizma, temveč osvajanje določenih oblik obnašanja, ki jih sami po sebi narekujejo življenjski pogoji in praksa šole same ter družbe kot celote.

Zaradi tega naglašam predlog tega zakona nujnost, da se izpremeni notranje življenje šole in da postane njena praksa drugačna. Poleg tradicionalnega pouka, ki ostaja važen činitelj šolskega življenja, se uvajajo razne svobodne aktivnosti učencev kot sestavni del vzgojno-

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Ko je prešel na ustanove za izobraževanje odraslih in strokovno izpopolnjevanje, je podpredsednik Colakovič dejal, da bo njihova vloga postajala čedalje pomembnejša. V izpopolnjevanju kadrov za gospodarstvo morajo pomagati ustanove za izobraževanje odraslih, n. pr. delavske univerze.

Ne gre pa le za to, da bi te ustanove pomagale k naglemu izpreminjanju kvalifikacijske strukture delovnega prebivalstva, postale bodo tudi takt, kadar bo ta struktura najugodnejša, neobhodne skupnosti, ki bo skrbelo, da omogoči svojim članom tudi po končani redni šoli in v vstopu v določeni poklici stalno izpopolnjevanje znanja, pridobitvenega v šoli, z novim znanjem, kar postaja vse bolj potrebno, kolikor bolj napreduje razvoj znanosti.

Zato je določeno tako mesto ustanovam za izobraževanje odraslih v novem šolskem sistemu in je zaradi tega po predlaganem zakonu vsaka redna šola dolžna, da se na določen način vključi v to delo. Poskrbeti moramo, da bodo tem ustanovam posvečali mnogo večjo pozornost prosvetni organi, kar seveda ne izključuje nadaljnje skrbi družbenih gospodarskih organizacij zanje.

Nato je podpredsednik Colakovič govoril o šolah narodnostnih manjšin.

DRUŽBENO UPRAVLJANJE V ŠOLSTVU

Družbeno upravljanje, ki smo ga uvedli s splošnim zakonom o upravljanju šol, je dalo vrsto pozitivnih izkušenj, ki so uveljavljene v predlaganem zakonu. Te pozitivne izkušnje so v osnovi nadaljnje razvijanje oblik in vsebine samoupravljanja delovnih ljudi na področju prosvete. Sveti za prosveto, od občinskega do republiškega, dobivajo po določbah tega predloga nove lastnosti. O njih smo doslej govorili, da so ob enem družbeni in državni organi. Predlog zakona pa izpopolnjuje njihovo družbeno stran in s tem postajajo organi teritorialnega družbenega upravljanja na področju prosvete. Na sestavo svetov imajo sedaj vpliv ne le družbene organizacije, temveč tudi šolski odbori, oziroma sveti za prosveto nižje stopnje. Tako n. pr. sodelujejo pri izvolitvi članov občinskega sveta za prosveto šolski odbori vseh šol na področju občinskega sveta za prosveto šolski odbori direktno ali po svoji delegaciji. Občinski sveti volijo določeno število članov okrajnega sveta, okrajni pa določeno število članov republiškega sveta za prosveto. Na ta način se vertikalno povezujejo ti naši družbeni organi in se omogoča večji medsebojni vpliv pri reševanju zadev skupnega interesa.

izobraževalnega cilja šole. Se izprone govori o tem predlogu same komisije za reformo šolstva.

GAJNJIŠKI POGOJI ZA URESNIČENJE POSTAVLJENEGA CILJA ŠOLE

Glavni pogoj za uresničitev postavljenega cilja šole je temeljita izprememba njene prakse, njenega notranjega življenja in načina dela. Skrajno je pomankljiva in neučinkovita pedagoška metoda golega pridogovanja učencem; bodi prizadeven, bodi aktiven, bodi obzirljiv do svojega tovariša itd. itd., čeprav ne trdim, da to nič ne velja. Šola socialistične vzgoje mora temeljiti na drugem pojmovanju, biti mora tako organizirana in delati tako, da njena praksa sama stihljivo ustvarja nove odnose med učiteljem in učenci, da ostvarja pri učencih določene navade, razvija njihove sposobnosti, narekuje določene oblike obnašanja, ki jih posameznik spoštuje in ne komu na voljo, temveč zaradi sebe, zaradi svojega ugleda in uveljavljanja v svojem kolektivu. Socialistično vzgajanje v šoli ne pomeni učenja na izust, nekakšnega socialističnega katekizma, temveč osvajanje določenih oblik obnašanja, ki jih sami po sebi narekujejo življenjski pogoji in praksa šole same ter družbe kot celote.

Zaradi tega naglašam predlog tega zakona nujnost, da se izpremeni notranje življenje šole in da postane njena praksa drugačna. Poleg tradicionalnega pouka, ki ostaja važen činitelj šolskega življenja, se uvajajo razne svobodne aktivnosti učencev kot sestavni del vzgojno-

ukvarjamo z razmeroma jalovim in neživljenjskim delom, za katerega se troši ogromna energija in ki velja skupnost velikih gmošnih sredstev. To vsekakor ni pot, da bi se razvijala intelektualna sposobnost učencev, da bi se povečala njihova moč spoznavanja pojavov v prirodi in družbi, razumevanje njihovih medsebojnih odnosov in razmerij, zakonitosti, ki se z njimi manifestirajo. Še manj spodbuja to težnjo po novih spoznanjih, po takoimenovanem dodatnem učenju ne samo v šoli, temveč tudi iz knjig in na drug način. To je prejšnji način, da se zastudi vsako učenje, da se zasovražijo šola kot jarem, ki se mora nositi po volji drugih.

Govorim toliko o tej temi, ker se je pojavilo med razpravljanjem o reformi mnenje, da lahko predlagana rešitev tega zapletenega, pretežega vprašanja naših šol dovede do zanemarjanja pouka, do nedelavnosti in razposajenosti učencev, enostavno do anarhije v šolah.

Pouk je nedvomno važen element v šoli, treba pa se je spoznavati, kaj poučujemo in kakšno poučujemo, da bi šola izveliki iz tistega nesmiselnega položaja, o katerem sem nekoliko prej govoril in da bi ustvarila v njej drugačno ozračje kakor pa je danes v večini naših šol, ozračje, v katerem bi se učenec čutil svobodnega in aktivnega činitelja v pridobivanju znanja, ne pa učenjavnega in stalno granjanega človeka po vsiljeni avtoriteti. O tem je beseda in ne o tem, ali se je treba v šoli učiti ali ne.

Kot izvečik vsega povedanega ponavljam o tej temi: Glede na splošni namen naše socialistične skupnosti — izgradnja asociacije svobodnih proizvajalcev ali komunistične družbe, kakor tudi vloge delovnega človeka v tej izgradnji — se postavljajo naši šoli tudi vzgojno izobraževalni cilji. Sistem izobraževanja in vzgajanja mora biti tako zgrajen, da bo služil temu cilju, da bo preživel z njegovim duhom in da bo pomagal v čim večjem obsegu k izgradnji socializma in komunizma.

To pomeni, da je ustvarjanje novega šolskega prostora za nas neodložljiva naloga, ki jo moramo izpolniti s prizadevanji do skrajnih mej. To zahteva velika sredstva in se mi zdi, da bo potrebno ustanoviti posebne sklade, v katere bi se stekala iz določenih stalnih virov dopolnilna sredstva za gradnjo in opremo novih šol.

žen činitelj v preobrazbi naše šole, ker bo pomagala učiteljem, da bodo hitreje izpreminjali svoj delovni način, da bodo bolj organizirali vse življenje in delo šole, da bodo sistematično izpopolnjevali svoje znanje v tečajih, seminarjih in v drugih oblikah dela za strokovno izpopolnjevanje. Ta služba bo v okraju pri svetu za prosveto, v ljudskih republikah pa bo bistveno delo zavodov za pospeševanje šolstva, ki so ustanove republikanskih svetov za prosveto.

Podpredsednik Colakovič je nato omenil, da je ustanovljena posebna komisija ljudske skupščine in zveznega izvršnega sveta z nalogo, da prouči zadeve fakultet in predloži predlog za njihovo ureditev, ki mora biti prav tako v skladu s potrebami naše skupnosti in njenega gospodarstva, to pa pomeni, da se mora iz temelja izpremeniti pododgovni in tradicionalni način formiranja visokokvalificiranih strokovnjakov.

Ko sem govoril o preobrazbi naše šole, je dejal nadalje Rodoljub Colakovič, sem poudaril, da bo to posledica dolgotrajnih sistematičnih prizadevanj vseh činiteljev, ki bodo delali po črki in duhu tega predloga zakona, oziroma bolj določno, ki bodo delali v našem šolstvu. Toda glavno breme tega obsežnega in dolgotrajnega dela bodo nosili naši prosvetni delavci. Da bi bili dobri učitelji v šoli, ljudje, ki vzgajajo in izobražujejo našo mladino, morajo biti polni iniciativnosti in prizadevnosti, obenem pa ljudje solidnega znanja, ki bodo z zanesljivo roko vodili svoje učence.

Med našimi učitelji imamo precej odličnih delavcev, ki so bili pobudniki mnogih koristnih akcij, ki so delali v svojih šolah na nov način in so mnogo prispevali, da so se tudi v tem predlogu zakona zanesljivo izoblikovale določene postavke. Toda prav tako je precejšnje število tistih, ki jim je treba bolj pomagati, da bi spoznali duha in smisel reforme ter se naučili delati na nov način.

O MATERIALNI OSNOVI ŠOLSTVA

Med razpravljanjem o reformi je bilo pogosto poudarjeno, da se mnoge lepe in koristne zamisli o reformi ne bodo mogle uresničiti zaradi slabe gmošne podlage našega šolstva.

Naj povem o tem nekaj besed. Naša skupnost si mora v prihodnjih letih prizadevati, da se stanje popravi, da bi mogli poleg tako rekoč normalno vlagati v naše šolstvo, kar pomeni investicijo svoje vrste, investicijo za kadre.

To je temelj potrebno, ker smo v petletnem planu določili kot eno izmed svojih nalog v prosveti, da morajo vsi otroci končati štiriletno šolo, otroci v mestih in industrijskih krajih pa osemletko, in da ne bomo več dopuščali več kakor dve izmenili v šoli.

To pomeni, da je ustvarjanje novega šolskega prostora za nas neodložljiva naloga, ki jo moramo izpolniti s prizadevanji do skrajnih mej. To zahteva velika sredstva in se mi zdi, da bo potrebno ustanoviti posebne sklade, v katere bi se stekala iz določenih stalnih virov dopolnilna sredstva za gradnjo in opremo novih šol.

Nihče ne oporeka, da se bo reforma šolstva hitreje in uspešneje izvajala, ako bo obilneje oskrbovana z vsemi potrebnimi gmošnimi sredstvi. Toda to ima še drugo stran, kar velja tudi danes. Kadar ima šola dober odbor, najde poleg sredstev, ki jih dobiva iz proračuna, še druga, ki jih nudijo gospodarske organizacije njihove komunne, bodisi v obliki delavniških naprav, materiala, bodisi učnih sredstev in učil, s katerimi lahko v mnogem izpremini svoje notranje življenje in delo. To pomeni, da bi nezadovoljivo gmošno stanje v našem šolstvu ne smelo biti izgovor, da ne bi storili vsega, kar se da storiti tudi s sredstvi, ki jih imamo.

Tovariši ljudski poslanci! Skušal sem čimbolj močno na kratko obrazložiti bistveno, kar vsebuje predlog zakona o šolstvu, brez pretenzije, da bi izbral vso njegovo obsežno in zapleteno problematiko. Zakon se seveda ni mogel spuščati v mnoge posameznosti. To je splošen zakon in mnogo bodo izpopolnili bodisi zvezni, bodisi republiški zakoni in predpisi, ki jih bodo izdali po določbah uvodnega zakona o šolstvu pristojni organi.

Končno se v tem gradivu, ki zadeva vzgajanje in izobraževanje ljudi, vse tudi ne more povedati z jezikom zakona, vendar pa je bistveno, kar je bilo potrebno ugotoviti in določene povedati ter mislim, da je ugotovljeno in povedano.

Konec ekspozicije Rodoljuba Colakoviča so poslanci zveznega zbora pozdravili z dolgotrajnim odobravanjem. S tem je ta zbor končal svoje dopolnilsko delo in napovedal prihodnjo sejo za 17. uro.

Hudo neurje na Kobaristiškem

Nadiža in Idrija sta močno narasli in prestopili bregove — Za nad 35 milijonov din škode

V nedeljo se je nad Mijo in Matajurjem utrgal oblak, kar je povzročilo pravo povodenj, kakršne ne pomnijo niti najstarejši ljudje. Hudourniki pod Kolostratom so naplavili na cesto mnogo proda, reka Idrija pa je v spodnjem delu prestopila bregove in uničila precejšen del pridelkov na polju med Idrijskim in Kamnem. Kraj Livek pa je bil zaradi zemeljskih plazov tako rekoč odrezan od sveta. Šele po dveh dneh je kakih 15 delavcev pod vasjo Golobi očistilo cesto in tako odprlo pot proti Kobaridu.

Na polju med Kobaridom in Starim selom je nastalo pravo jezero, ko je plitva Idrija naglo prestopila bregove. V celoti je bila preplavljena tudi kobaristiška opokarna. Voda je vdiral v peči. Kljub uspešni intervenciji članov kolektiva, gasilcev in drugih, cenijo škodo na več kot 2 milijona dinarjev. Tudi kolektiv ribogojnice v Kobaridu je imel polne roke dela, saj je voda

Voda Nadiže je dosegla tudi prve hiše v Kruedu in dodobra opustošila tamkajšnja polja. Pod vasjo Robič pa je Nadiža na dveh mestih močno izpodjedla betonske oporne zidove ob cesti in jih zrušila. Kakih 250 m pred mejo pa je hudournik z Matajurja popolnoma uničil cesto. Razen tega je bila cesta polna kamenja, ki ga je voda privlila s seboj. Vozniki so se zato niso mogli začeti popravljati ceste, da bi jo čimprej uposobili za promet. Na tehnični sekciji republiške cestne uprave v Ajdovščini menda do takrat še niso vedeli, da ta mednarodna cesta ni prevozna za od nedelje. Šele v torko popoldne smo opazili na cesti manjšo skupino delavcev, ki pa niso pokazali najboljšega odnosa do dela.

Zaradi velikega usada je Nadiža pri Podbeli spremenila tok, prav tako tudi njen pritok Dela. Tu je voda odnesla tudi visoki most in pokvarila vodovod. Se najbolj pa so prizadeli prebi-

valci Robedišča, edinega našega naselja okraj Nadiže. Narasla voda je namreč odnesla most in jih tako popolnoma odrezala od ostalih krajev. Okrog Robedišča je bilo opaziti tudi mnogo zemeljskih plazov, ki so povzročili občutno škodo gozdom in senoženim. Po površnih ocenitvah cenijo samo tu škodo na približno 6 milijonov dinarjev. Na cesto v Robedišče in na cesto iz Breginja do mostu čez Nadižo so plazovi nanесли nad 1000 m² zemlje in gramoza. Neurje je občutno prizadelo tudi številne kraje okraj meje.

Pri nas so bili prizadeti tudi nekateri drugi kraji. Nekaj manjših plazov je prekinilo promet na cesti Kobarid—Vršno in na cesti v Krn. Vaščani iz Krna so bili najbolj prizadeti, saj so sami takoj očistili pot do Vrsnega.

Prizadete kraje so si že ogledale razne komisije, da bi ugotovili dejansko stanje ter čimprej poskrbeli za najnujnejše

dela. Samo na cestah drugega in tretjega reda cenijo škodo na približno 20 milijonov dinarjev. V Kobarid je že prišla tudi komisija vodnogospodarske skupnosti Slovenije, ki si je ogledala povzročeno škodo. Vsekakor je sedanja nesreča opozorilo, da je treba Nadižo in Idrijo čimprej regulirati, kajti sicer pride lahko še do večjih katastrof. Na občinskem ljudskem odboru v Kobaridu cenijo škodo na nad 35 milijonov din.

Bled

Ob zaključku šolskega leta so v šolskih prostorih na Bledu priredili razstavo šolskih izdelkov, sodobnih učil, knjig in drugih predmetov. V prostornih učilnicah so razstavili različna sodobna učila in pripomočke, ki jih v šoli potrebujejo, ročna dela, risbe in razne šolske naloge.

Posebej so razstavljali tudi učenci tukajšnje vojske šole

Celje

Otroški vrtec »Otona Zupančiča« v Celju je lepo zaključil šolsko leto. Številni starši in drugi, ki so si ogledali prisrčno zaključno akademijo, so bili z nastopom najmlajših zelo zadovoljni. Ob tej priložnosti so pripravili gojenci vrta tudi razstavo svojih del, ki je bila prav tako deležna lepega obiska. Otroški vrtec »Otona Zupančiča« je pod vodstvom vzorne vzgojiteljice Marice Krušičeve pravo vzgajališče predšolske mladine in ne samo zavetišče otrok zaposlenih staršev.

Zaradi pomanjkanja stanovanj, ki je še vedno pereč problem v Mariboru, so podjetja tezenske občine v letošnjem letu občutno povečala število novogradenj. Od 63 novogradenj stanovanj v letu 1956 se je število novogradenj v letu 1957 povečalo na 148, letos pa bo to število še mnogo višje. Največ — 50 stanovanj — je lani zgradila mariborska »Metalna«, TAM 42, »Elektrokovina« 27, Tovarna svile 21, nekaj stanovanj pa je zgradil Občinski ljudski odbor za svoje uslužbence. Skupno je bilo lani za stanovanjsko izgradnjo porabljenih nad 444 milijonov dinarjev. Tudi letos bodo tezenska podjetja v veliki meri pomagala ublažiti stanovanjsko stisko. Tako bo samo TAM v letošnjem letu dodelila proslcem-članom kolektiva 115 novih stanovanj, od katerih bo 59 enosobnih, 32 dvosobnih, 10 enosobnih in 14 garsonjev. Kot vse kaže pa še tudi v letošnjem letu v tezenski občini ne bo rešen stanovanjski problem, saj je samo za razpisanih 115 stanovanj v TAM vložilo prošnje nad 500 proslcem. Na sliki: Na desnem bregu Drave: stanovanjski blok TAM (desno) in stanovanjski blok Metalne (levo).

Turistična sezona v Postojni

Za letošnji Turistični teden pripravljajo številne prireditve

Postojna ima zdaj že mnogo gostov. Vsak dan je pred jamo pisana družina avtomobilov in avtobusov iz raznih držav. Pred vhodom v jamo je kiosk, kjer si domači in tuji turisti lahko marsikaj kupijo, odprli pa so tudi dobro založeno okrepčevalnico. Morda bi bilo prav, če bi pred jamo ali kjerkoli v Postojni prodajali tudi tuje časopise. Zaradi velikega prometa so moral podreči tržnico in tako so uredili vsaj zasilen parkirni prostor. V sezoni pelje vsak dan skozi Postojno 96 avtobusov v obe strani, in sicer rednih, da o izrednih sploh ne govorimo. Tudi pred bencinsko črpalko bodo vgradili še en rezervoar in je delo že v polnem teku. Pri novem parkirnem prostoru ureja podjetje »Mestne trgovine« sodobno delikatesno trgovino, vsi gostinski obrati pa so nabavili nove aparate in preuredili svoje lokale. Ker je dobava piva omejena, bi pričakovali, da bo vsaj coccake ali pa oranžade dovolj, toda zgori se, da mnogokrat zmanjka tudi tega. To pa je toliko bolj čudno, ker ima Postojna svoj sodavičarski obrat, in tega res ne bi smelo manjkati. Postrežba v gostinskih lo-

gostov. Vsak dan je pred jamo pisana družina avtomobilov in avtobusov iz raznih držav. Pred vhodom v jamo je kiosk, kjer si domači in tuji turisti lahko marsikaj kupijo, odprli pa so tudi dobro založeno okrepčevalnico. Morda bi bilo prav, če bi pred jamo ali kjerkoli v Postojni prodajali tudi tuje časopise. Zaradi velikega prometa so moral podreči tržnico in tako so uredili vsaj zasilen parkirni prostor. V sezoni pelje vsak dan skozi Postojno 96 avtobusov v obe strani, in sicer rednih, da o izrednih sploh ne govorimo. Tudi pred bencinsko črpalko bodo vgradili še en rezervoar in je delo že v polnem teku. Pri novem parkirnem prostoru ureja podjetje »Mestne trgovine« sodobno delikatesno trgovino, vsi gostinski obrati pa so nabavili nove aparate in preuredili svoje lokale. Ker je dobava piva omejena, bi pričakovali, da bo vsaj coccake ali pa oranžade dovolj, toda zgori se, da mnogokrat zmanjka tudi tega. To pa je toliko bolj čudno, ker ima Postojna svoj sodavičarski obrat, in tega res ne bi smelo manjkati. Postrežba v gostinskih lo-

gostov. Vsak dan je pred jamo pisana družina avtomobilov in avtobusov iz raznih držav. Pred vhodom v jamo je kiosk, kjer si domači in tuji turisti lahko marsikaj kupijo, odprli pa so tudi dobro založeno okrepčevalnico. Morda bi bilo prav, če bi pred jamo ali kjerkoli v Postojni prodajali tudi tuje časopise. Zaradi velikega prometa so moral podreči tržnico in tako so uredili vsaj zasilen parkirni prostor. V sezoni pelje vsak dan skozi Postojno 96 avtobusov v obe strani, in sicer rednih, da o izrednih sploh ne govorimo. Tudi pred bencinsko črpalko bodo vgradili še en rezervoar in je delo že v polnem teku. Pri novem parkirnem prostoru ureja podjetje »Mestne trgovine« sodobno delikatesno trgovino, vsi gostinski obrati pa so nabavili nove aparate in preuredili svoje lokale. Ker je dobava piva omejena, bi pričakovali, da bo vsaj coccake ali pa oranžade dovolj, toda zgori se, da mnogokrat zmanjka tudi tega. To pa je toliko bolj čudno, ker ima Postojna svoj sodavičarski obrat, in tega res ne bi smelo manjkati. Postrežba v gostinskih lo-

Ena izmed večjih okvar ceste Kobarid—Cedad

zavla bazene, zaradi česar so se ribe pomešale med seboj. Mnogo jih je tudi odnesla voda s seboj. Ko je voda nekoliko upadla, so med travo pobirali mladi zarod, vendar računajo, da so izgubili okrog 50.000 mladice. Voda je odnesla tudi precej pokošene trave.

Zelo je bila prizadeta tudi vas Robič, saj so jo ogrozili hudourniki in reka Nadiža, ki je pri Kruedu prestopila bregove. Voda je začela najprej vdirati v kleti in hleve in neprestano narasla. Celo na cesti jo je bilo za 1 m in 13 hiš je bilo resno ogroženih. Ljudje so začeli najprej reševati živino, perutnino, zajce in mlade prašiče pa so znosili kar v gornja nadstropja stanovanjskih hiš in v njih preživeli nekaj težkih ur, dokler voda ni upadla. Razumljivo, da je tu škoda precejšnja.

Sprejemanje novih članov

Osnovne organizacije, občinski komiteji in Okrajni komiteji Zveze komunistov Murske Sobote so letos posvečali posebno pozornost vključevanju novih članov v organizacije Zveze komunistov. Res je, da so na raznih konferencah govorili o tem, vendar po teh razpravah niso okrepili vrst Zveze komunistov z novimi predanimi in dobri člani Socialistične zveze, ljudske mladine in sindikalnih organizacij. Tako so v Pomurju v prvem tromesečju sprejeli vrste Zveze komunistov le nekaj članov.

O teh ugotovitvah so razpravljali pred dnevi tudi na razširjeni seji Okrajnega komiteja ZKS. Po mnenju članov Okrajnega komiteja bo treba vso skrb posvetiti vzgoji delavcev in mladine ter jih vključevati v Zvezo komunistov. V organizacijah Zveze komunistov je še vedno premalo delavcev in kmetov. Nekatere organizacije ocenjujejo pri sprejemu članov marsikaj le njegove osnovne sposobnosti. Za sprejem novih članov v Zvezo komunistov so doslej premalo storili v »Nafti«, podjetju »Mura« v Murski Soboti, in raznih kmetijskih posestvih in v nekaterih drugih kolektivih.

Na seji Okrajnega komiteja so sklenili, da bodo odsele sprejemu članov posvečali večjo pozornost. S tem vprašanjem se bodo ukvarjale tudi sindikalne in mladinske organizacije ter najboljše člane predlagale za sprejem v Zvezo komunistov. Osnovne organizacije Zveze komunistov bodo takoj ugotovile dosežane pomanjkljivosti pri sprejemanju novih članov. Okr. in občinski komiteji pa bodo zahtevali od svojih članov več osebne odgovornosti in večjo partijsko disciplino.

Osnovne organizacije Zveze komunistov so doslej posvečale tudi premalo pozornosti vzgoji

Po dolgin prizadevanjih in razgovorih je le pristalo te dni prvo letalo na letališču v Lescah. Tako je spet vzpostavljena letalska zveza z Zagrebom in Beogradom kot tudi z Dunajem in Dubrovnikom. Prizadevanja Alpejskega letalskega centra v Lescah in raznih turističnih organizacij je niso bila zastonj. Letošnje leto bo trikrat na teden zveza z Zagrebom in Beogradom, kamor odleti letalo ob 7. uri zjutraj in enkrat tedensko z Dunajem in Dubrovnikom. Za mednarodno zvezo je veliko povpraševanje, le organizacijo prodaje kart bo treba

Spominki na Turke na našem podeželju

Ob razstavi v ljubljanskem Narodnem muzeju

V okviru letošnjega ljubljanskega festivala, ki se bo začel v soboto, bodo isti dan dopoldne odprli razstavo »Turški vpadi na slovenska tla«. Čeprav je preteklo od zadnjega turškega vdora na našo zemljo že več stoletij, je med našim ljudstvom še obilica spominkov na tiste hude čase.

Največji revež je bil ob vdoru Osmanov naš podeželjan, kmet. Grajska gospoda se je poskrila za trdne in varne zidove, kmet pa je ostal brez zaščite. Zato je zbežal v gozd in si poiskal v bližnji jami skromno zavetišče, kamor je prignal živino, prenesel je tja bomo imetje, pa tudi spravi družino. Okrog Poljsnika je več takih jam, o katerih pravi ljudski glas, da so nudile hribovcem varno zavetišče ob turških vdorih. Tako podezelska skrivališča pa so bila tudi v dolini Krke in drugod.

Vsak turški vpad so naznaje grmade po številnih naših hribov. Tisti čas seveda še ni bilo ne telefona, ne radia, zato so se obveščali o prihodu Turkov z grmadami. Na visoke, razgledne hribe so nanesti drage in lesa in poleg njih so stali stalni stražniki, ki so bdeli in

oprezali v daljo. Brž ko so ugledali, da gore grmade na hrvaški meji, pri Metliki ali Crnomlju, pa so zažigali kresove tudi v notranjosti slovenske zemlje. Imena hribov, kjer so prižigali grmade, je danes še precej, tako Grmada pri Smarni gori, Grmada pri Polhovem Gradcu v Polhograjskih Dolomih, dr. Ponekold imajo hribovi imena, ki dokazujejo, da so tudi tam prižigali kresove: tako na primer hrib Straža med Litijo in Javorjem. Tam je stal stalno kmečki zaupnik in imel na hribu stražo, pa je dobil hrib tako ime. Značilno je tudi ime hriba Spega nad Poljsnikom. Tam je stal kmečki stražar in gledal in »spegal« na vse strani za Turke in ob vdoru je prižgal grmade, hrib nad Poljsnikom pa je dobil ime Spega in ga ohranil še do danes, ko že stoletja ni več ne duha ne sluha o turških nevarnostih.

Sedlo Vrata nad Bogenšperkom pri Litiji je dobilo ime zato, ker so tam ob turških vdorih zasedli kmetije prelah med Zaslavjem in Dolenjsko tik nad dolino Temenice in branili Turkom prehod. Tam so jih najlaže napadli, ker so imeli na Pobji svojih varne zaslone in Turki so

bili zaradi hoje v breg utrujeni. Tedaj pa seveda najlaže navališ na sovraga s hriba.

V letih najhujših nevarnosti so začeli po naših hribov graditi utrdbe: tabore. Kmetje so največkrat obdali cerkvice z obzidjem, ki jim je služilo za trdnjavo. Na slovenskem ozemlju je bilo več deset takih taborov. Med najlepše tabore na našem podeželju štejemo Sentjurski tabor pri Grosupljem, v bližini je znamenita Taborska jama. Tudi Sveta gora nad Litijo (849 metrov) je bila značilen hribovski protiturški tabor.

Znamenit je bil tudi Ihanski tabor v bližini Domžal in Krumperka na poti od Ljubljane proti Kamniku. Tabor na Muljavi na Dolenjskem, v Jurčičevem rojstnem kraju, pa je najbolj znan po vsem svetu, saj je mojster pripovednega peresa Jusip Jurčič postavil taboru in svoji rojstni vasič nesmrten spomenik v svoji povesti Jurij Kozjak, to delo je med tistimi našimi knjigami, ki je prevedeno in največ jezikov in zato poznajo ljudje po vsem svetu, tudi na Daljnem vzhodu in v deželah onstran Atlantika Jurija Kozjaka in turški tabor na Muljavi. Pred dnevi sem bil spet

Tudi letos bodo potovali

Bogat program Počitniške zveze v Mariboru

Okrajni odbor Počitniške zveze v Mariboru ima polno delo. Bliza se namreč sezona počitnic, ko vse potuje, in preživlja proste dneve v naravi. Na zadnji seji so razpravljali o delu v poletni sezoni. Veliko pobudo so pokazale predvsem družine, ki so predložile bogate programe lastnih potovanj v večjih in manjših skupinah. Potovali bodo na Komno, v Trento, Bohinj, Logarsko dolino, Plitvice, Dalmacijo, na Pohorje, po Dolenjskem itd. Sredstva za ta potovanja bodo prispevali sami, najmarljivejšim in najbolj potrebnim pa bo pomagal tudi okrajni odbor Počitniške zveze.

Praznovanje ameriških Slovencev v Ribnem

Ameriški Slovenci, ki radi obiščejo svojo staro domovino, bodo tudi letos pri nas proslavili svoj praznik, Dan neodvisnosti. 4. julija bodo slavili ta praznik v Ribnem pri Bledu. Turistično društvo v Ribnem se že pripravlja, da bo skupno z Izseljenjsko matico priredilo primeren program za naše rojake. Folklorni nastopi, kvintet »Avenik« in drugi bodo poskrbeli, da bo našim rojakom kar najbolj prijetno to leto v Ribnem.

Saleška dolina

Občinski komitej LMS je priredil tridnevni seminar v Sentvidu nad Sočanjem. Udeležili so se ga vsi člani občinskega komiteja LMS in predsednik rila-dinskih organizacij.

V sočanski občini vse osnovne organizacije Zveze komunistov že razpravljajo o programu ZKI. Posebno aktivne so organizacije v Sočanju in Velenju.

Letos že 22 požarov

V prvih petih mesecih letos je bilo v goriskem okraju kar 22 požarov, ki so povzročili okrog 10 milijonov škode. S hitrim posredovanjem gasilcev in ob podpori prebivalstva pa so obvarovali pred uničenjem za nad 30 milijonov dinarjev ljudskega premoženja. Samo gasilci so pri gašenju teh požarov opravili nad 1000 prostovoljnih delovnih ur. Zaskrbljujoče je pri vsem tem, da so povzročili največ požarov otroci.

Slovenj Gradec

Občinski odbor Zveze borcev v Slovenjem Gradcu skrbi za 79 otrok padlih borcev, od katerih

Od blizu in daleč

Vojujnik

Na vojniški osemletki so ob zaključku šolskega leta izvedli anketo med 62 učenci, ki so dovršili šolo oziroma šolsko obveznost. Anкета je pokazala, kam se pretežno vključuje domačja mladina. V kovinsko industrijo in v obrt se je vključilo kar 46 učencev, medtem ko kažejo dekleta precejšnje zanimanje za trgovski poklic, le 12 učencev pa bo nadaljevalo šolanje v višji gimnaziji oziroma te enakiš šolah. Zanimiva in obenem porazna slika pa se kaže z dejstvom, da bodo na kmetiji ostali le trije dijaki iz dovršeno osemletke.

Radenci

V Radencih so zborovale medicinske sestre soboške okraja. Razpravljale so o zdravstvenem vzgojnem delu, patronažni službi in drugem ter o raznih organizacijskih zadevah. Sklenile so, da bodo izboljšale patronažno dejavnost, po vseh občinah priredile tečaj za prehrano nosečnic, dojenčkov in mladih otrok, tečaj za bolničarje, in posebne tečaje za streljarske. Skupno z okrajnim gospodinjstvom in zvezo ženskih društev bodo izvedle tudi več anket.

Dobrna

Pred kratkim je iz izvrstno nastudirano igro »Komedija o komediji« v tukajšnji prosvetni dvorani gostovalo delavsko prosvetno društvo iz Sočanja. Odlično so bile podane zlasti glavne vloge in igralci so zeli nedeljeno priznanje številnih gledalcev. Prosvetno društvo »Ključ« iz Dobrne je gostom pripravilo lep sprejem. Dogovorili so se, da bodo z novimi uprizoritvami izmenoma gostovali, kar bo pripomoglo k tesnejšemu sodelovanju in povezanosti obeh društev.

Slovenj Gradec

Občinski odbor Zveze borcev v Slovenjem Gradcu skrbi za 79 otrok padlih borcev, od katerih

jih prejema stipendijo 74 v skupnem znesku 2.184.000 din letno. Komisija za zgodovinsko-spomensko varstvo je dosti prispevala k izpopolnitvi muzeja NOB, ki ga vzorno vodi Bogdan Zolner. Organizacija ZB je odkrila tudi veličasten spomenik v Pamečah ter spominjske plošče na Paškem Kozjaku, Završan in Mislinji. Letos bodo odkrili še spomenik v Razborju in Razborci nad Dovčami.

Dobrna

Pred kratkim je iz izvrstno nastudirano igro »Komedija o komediji« v tukajšnji prosvetni dvorani gostovalo delavsko prosvetno društvo iz Sočanja. Odlično so bile podane zlasti glavne vloge in igralci so zeli nedeljeno priznanje številnih gledalcev. Prosvetno društvo »Ključ« iz Dobrne je gostom pripravilo lep sprejem. Dogovorili so se, da bodo z novimi uprizoritvami izmenoma gostovali, kar bo pripomoglo k tesnejšemu sodelovanju in povezanosti obeh društev.

Te dni je prispela v Dobrno počitniška kolonija iz Subotice, ki šteje 100 otrok. Zdravstveno ogroženim otrokom je šesttedenski oddih preskrbela tamkajšnja organizacija Rdečega križa. Otroci se bodo dobro počutili v prostorih, ki jim jih nudijo vodstvo osemletke.

Te dni je lovska družina iz Starega trga pri Ložu dogradila novo lovsko kočjo nad Knežjo njivo. Sredstva so prispevali okrajno Gozdno gospodarstvo, občina Loška dolina in sami lovci, ki so pridno sodelovali tudi s prostovoljnimi delom. Prav gotovo bodo kočje veseli poleg lovcev in gozdarjev tudi turisti, ki jih bodo privabile mikavnosti Loške doline.

SPORT

Nogometni prestol je že na vidiku

Ali Brazilija ali Švedska?

Nogometni prestol šeste izdaje je že prav blizu. V nedeljo okrog 17. ure bo v Stockholmu sedel nanj šesti naslednik po vrstnem redu, ki ne bo več ne Nemčija, pa tudi ne Urugvaj, niti Italija. Na strmini proti njemu so samo še štirje kandidati, med katerimi pa sta dva že določena za to, da se bosta med seboj pomerila samo še za častno spremstvo novega najboljšega nogometnega moštva ni svetu — ali z drugimi besedami za tretje mesto na letošnjem turnirju na Švedskem.

Prizadevanje dejanje letošnjega turnirja šteje v nogometu da je bilo od vseh dosedanjih dogodkov na tem tekmovalstvu dvomno najbolj razburljivo. Ze sama razporeditev parov, ki je zadnje svetovne prvake postavila na preizkušnjo nasproti prirediteljem Svedom, se bolj pa dvoboj med izredno dobro pripravljeno Brazilijo s tretjim zastopnikom zahodnoevropskega nogometa Francijo, je obetala več kakor vsa dosedanja prizadevanja za uveljavitev. In tako se je res tudi zgodilo.

Milijoni privrženecv te igre so bili pri televizijskih sprejemnikih, še bolj pa ob radijskih poročilih prijetno presenečeni, ko so v tork večer spremljali veliki odločitvi v göteborgskem in stockholmskem stadionu: Švedska je spravila

nečeni, ko so v tork večer spremljali veliki odločitvi v göteborgskem in stockholmskem stadionu: Švedska je spravila

BRAZILIJA - FRANCIJA 5:2 (3:1) in ŠVEDSKA - NEMCIJA 3:1 (1:1)

Torkovi tekmi sta bili vsaka po svoje senzacionalni. Med njima je treba vsekakor najprej omeniti nastop Brazilcev proti Francozom, ki so tokrat zaigrali tako, da Francozom ni ostalo več ko sama obramba in nekaj priložnostnih napadov na drugo stran, iz katerih sta res rodila tudi dva gola — sploh prva za do tedaj nepremaganega brazilskega vratarja Giligraila v slogu, kakršnega Evropa še ni videla, in da so se v tej tekmi pokazali kot nogometni fenomen in pravi žonglerji svojega poklica. Po tem nastopu jih je na Švedskem še prav malo (razen domačinov seveda), ki bi računali z drugimi izidom, kakor s še eno in dokončno zmago te južnoameriške zvezdke.

na kolena Nemčijo 3:1, Brazilija pa je igranje opravila s francoskim trikolori 5:2... To je bila obenem ena poglavitnih prelomnic, kajti zdaj vemo že kar dosti: za prvo in drugo mesto se bosta v nedeljo ob 15. uri v Stockholmu udarili Brazilija in Švedska, v soboto ob 17. uri pa bo göteborgski stadion prizorišče obračuna za tretje mesto med Nemci in Francozi.

Med Nemci in Švedsi so padali goli takole: 24. min. Schäfer, 33. min. Skoglund, 72. min. Green in 88. min. Hamrin. Tekmo je vodil sodnik Zsolt (Madžarska). Na obeh tekmah je bilo nekaj nad sto tisoč gledalcev, približno polovica teh na vsaki, kar je tudi rekord za dve prireditvi tega turnirja hkrati.

O tekmah samih se tukaj ne bomo spuščali v podrobnosti. V kazalo spuščati vrstilo takole: 1. min. Vava, 9. min. Fontaine, 39. min. Didi, 47. 52. in 87. min. Pelé ter v 88. min. Planton. Tekmo je so srečanju med Brazilijo in Francijo dil waleški sodnik Griffiths.

Med Nemci in Švedsi so padali goli takole: 24. min. Schäfer, 33. min. Skoglund, 72. min. Green in 88. min. Hamrin. Tekmo je vodil sodnik Zsolt (Madžarska). Na obeh tekmah je bilo nekaj nad sto tisoč gledalcev, približno polovica teh na vsaki, kar je tudi rekord za dve prireditvi tega turnirja hkrati.

SAHOVSKI DVOBOJ SOVJETSKE ZVEZE - JUGOSLAVIJA

Tri točke razlike v prid SZ

V Zagrebu so imeli v tork na mednarodnem šahovskem dvoboju SZ : Jugoslavija prost dan, vendar so v odmoru odigrali prekinjene partije iz I. in II. kola. Tako sta Geller in Matanović prekinjeno partijo I. kola po 43 potezah končala remi. Partija iz II. kola med Keresom in Gligoričevićem se je končala z zmago Rusov, ker se je Gligoričević v 42. potezu vdal. Velenjster Ivkov je v prvi prekinjeni partiji proti Korčenoju po 72 potezah rešil remi. v partiji II. kola pa je slavil nad istim nasprotnikom zmago

po 60 potezah. Prekinjena igra iz uvodnega kola med Matulovićem in Kotovom se je končala z zmago sovjetskega vele mojstra v 78. potezu, prav tako pa je Matulović izgubil igro z njim iz II. kola, tako da vodi reprezentanca SZ proti reprezentanci FLRJ z 9,5:6,5 točke. V ostalem so bili rezultati II. kola takile: Matanović : Geller 0:1, Djurašević : Tajmanov, Boleslavski : Trifunović, Polugajevski : Milčić in Bertok : Krogus, vse remi.

Na redni skupščini Sahovske zveze Jugoslavije, ki je bila ta čas v navzočnosti 70 delegatov v Zagrebu, so med drugim sprejeli sklep, da je treba posebno pazljivo posvetiti položaju šahovskih moštrov, množičnemu širjenju te igre in razčiščanju določenih organizacijskih vprašanj. Na skupščini je bilo pohvaljenih večje število klubov, mednarodnih in organizatorjev šahovskih prireditev. Za predsednika zveze je bil ponovno izvoljen Brana Jevremović.

Na redni skupščini Sahovske zveze Jugoslavije, ki je bila ta čas v navzočnosti 70 delegatov v Zagrebu, so med drugim sprejeli sklep, da je treba posebno pazljivo posvetiti položaju šahovskih moštrov, množičnemu širjenju te igre in razčiščanju določenih organizacijskih vprašanj. Na skupščini je bilo pohvaljenih večje število klubov, mednarodnih in organizatorjev šahovskih prireditev. Za predsednika zveze je bil ponovno izvoljen Brana Jevremović.

Sijajen uspeh naših waterpolistov

Jugoslovanski waterpolisti so pred kratkim slavili v bazenu v Gandu v Belgiji enega svojih največjih uspehov zadnjih let. Po štirih zaporednih zmagah nad vsemi ostalimi udeleženci tega močno zasledenega mednarodnega turnirja — tam so bili razen Madžarov in Italijanov vsi, ki kaj pomenijo v tej plavalni športni zvezi — so nazadnje premagali še njihove favorite tega tekmovanja, reprezentanco Sovjetske zveze. Rezultat se je glasil 6:2 (1:1).

po vsem naglila na stran Jugoslavije. Po upravnem kazenskem strelu so naši prišli v vodstvo, potem pa vse bolj gospodarili v vodi. Naše moštvo je tudi na celotnem turnirju zaigralo odlično; najboljšega igralca ne samo v svojih vrstah, ampak med vsemi reprezentancami pa je imelo v napadalcu jezika. Tekmo s SZ je odli in Pavlat, naslednjih šest mest pa so zasedli Jugoslovani, in sicer Milenković - 512, Ivanović - 512, Mašek - 507, Čuk - 506, Jozid - 504 in Puhar - 500 goli.

Lep napredek mladih

V Mariboru se je predvčerajšnjim začelo tridnevno mladinsko teniško tekmovanje za pokal reпублиke, na katerem igrajo reprezentance Hrvatske, Srbije, Vojvodine in Slovenije. Prve igre so pokazale precejšen napredek in veliko izenačenost teniškega naraščanja.

LICITACIJA

osnovnih sredstev bo dne 27. junija 1958, ob 9. uri, v Trg. agenciji »Bosna«, filijala Ljubljana, Mestni trg 9, in to za:

- 4 pisalne mize,
- mizice za pisalni stroj,
- 4 steklene stelaže,
- 2 navadni stelaži,
- 5 stolov-foteljev

ter ostali inventar.

Po 70. členu Uredbe o plačah delavcev gospodarskih organizacij pozivamo vse delavce, ki jim je prenehalo delovno razmerje v letu 1957, da se zgledajo v treh mesecih po tej objavi osebno ali sporočijo svoj naslov **TOVARNI AVTOMOBILOV V MARIBORU** zaradi dokončnega obračuna plač za preteklo leto. 3865-R

Komisija za sprejemanje in odpovedovanje delovnega razmerja podjetja «TOS», Ljubljana, Metelkova 15. sprejme **STROJEPISKO I razreda s srednjo šolsko izobrazbo in ustrezno prakso.** Pismene vloge sprejemamo do 10. julija 1958. Nastop službe je mogoč takoj. Plača po sposobnosti. 3871-R

Casopisno podjetje »Slovenski poročevalca« prodaja **poltovorni avto znamke »Borgward«** zaprte oblike. Nosilnost 800 do 1000 kg. Vozilo je v voznem stanju. - Ogled in pojasnila pri podjetju »SP«, Ulica Toneta Tomšiča št. 1.

Podjetje »TELEKOMUNIKACIJE« nujno potrebuje:

1. INŽENIRJA KEMIJE s triletno prakso za delo v laboratoriju za sestavne dele;
2. STROJNEGA INŽENIRJA za delo v konstrukciji: praksa zaželena;
3. TRI STROJNE TEHNIKE za delo v konstrukciji;
4. VEČ INŽENIRJEV IN TEHNIKOV — šibki tok za delo v laboratoriju za telefonijo, televizijo in splošnem laboratoriju. Praksa zaželena. Plača po tarifnem pravilniku. Prevoz v službo je zagotovljen s tovar. avtobusom. Pismene ponudbe pošljite na naslov: TELEKOMUNIKACIJE, LJUBLJANA — PRŽANJ — personalni oddelek. 3800-R

Komisija za razpis delovnih mest pri Zdravstvenem domu Novo mesto razpisuje delovna mesta za **3 zdravniške splošne prakse, 3 medicinske sestre, babico, medicinskega laboranta, rentgenskega tehnika in otroško negovalko.** Pogoj: potrebna strokovna izobrazba. Plača po uredbi in pravilniku o plačah Zdravstvenega doma. Prošnje pošljite upravnemu odboru Zdravstvenega doma Novo mesto. 3858-R

Bralcem »Slovenskega poročevalca« ZA DOPUST! Malu boste odšli na zaslužen letni odmor. Morda v tistem kraju ne boste mogli dobiti »Slovenskega poročevalca«, ki Vas doma obvešča o dogajanjih v svetu in domovini. Prosimo Vas, da nam v takšnem primeru takoj pišete, zlasti če bo tamkaj na letovanju več Slovencev. Posebno dobrodošel nam bo naslov kolporterja, trafikanta ali prodajalca spominov, ker bi mu z obratno pošto poslali naše časopise v prodajo **TUDI NA DOPUSTU — VSAK DAN »SLOVENSKI POROČEVALEC«**

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri tovarni železniških vozil »Boris Kidrič«, Maribor razpisuje mesta

STROJNIN INŽENIRJEV IN TEHNIKOV predvsem za konstrukcijski biro. Nastop službe po dogovoru. Stanovanje je zagotovljeno v letu 1959. Ponudbe sprejema splošna služba podjetja. 3866-R

ZAVOD ZA **RAZSVETLJAVO** LJUBLJANA sprejme:

- VEC ELEKTROMONTERJEV
- POMOŽNIH MONTERJEV IN DELAVCEV
- PROJEKTANTE, inženirje-tehniko, ki imajo veselje za tehniko osvetljevanja, tudi honorarne sodelavce
- SOFERJA, KLJUČAVNICARJE in ZIDARJA
- KONTROLORJE — honorarne-večerne
- REFERENTA za evidenco
- POMOŽNO PISARNISKO MOC

V pošte pridejo le dobri strokovni delavci. Pismene ponudbe pod »Elektrozsvetljava« 3825-R v oglas. oddelek

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri **Trgovskem podjetju »PETROL«** v Ljubljani razpisuje delovna mesta:

1. PRAVNEGA REFERENTA Pogoj: pravna fakulteta s prakso.
2. VEČ PRODAJALCEV ALI PRODAJALK za ljubljanske bencinske servise. Pogoj: izučen v trgovini.
3. SOFERJA TOVARNEGA AVTOMOBILA najmanj C kategorije. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Prošnje z vsemi potrebnimi podatki pošljite na Petrol, sekretariat, Ljubljana, Cankarjeva 5-II. 3845-R

STE POZABILI? Pred odhodom na dopust niste naročili, da bi vam naš list pošiljali v letovišče. **NIČ ZATO!** Pošljite nam samo dopisnico z vašim stalnim naslovom in z naslovom, kjer preživljate dopust in imeli boste **NAS LIST TUDI NA LETOVANJU!**

Inserirajte v »Slovenskem poročevalcu« Za vedno me je zapustila moja ljuba mama in stara mama. ta **MARIJA RAVNIK** Pogreb drage pokojnice bo v petek, 27. junija 1958, ob 16.30 uri iz Marijine mriške vežice na Zalah. Zalujoči: hčerka Dragica, vnukinja, brat Ivan, bratranca Franc in Viktor ter ostalo sorodstvo, Ljubljana, 25. junija 1958.

Iz skupnosti ravenskih fužin sporočamo, da nam je v do sedaj tako uspešni borbi proti obratnim nesrečam spet spodletelo in obžalujemo smrt topila

FRANCIJA JEŽA

DOLGOLETNEGA ČLANA DELAVSKEGA SVETA, ZVEZE KOMUNISTOV IN ZVEZE BORCEV

Huda izguba je za vse opomin, ki naj nas poveže za vse odločnejše ukrepe proti nezgodnostnemu zlu.

Z družino črtve dela iskreno sočustvujemo, našemu dobremu tovarišu pa trajen spomin!

Ravne, 24. junija 1958. **KOROŠKI ŽELEZARJI**

AGROTEHNIKA

zadružno podjetje za oskrbo kmetijstva obvešča svoje cenjene odjemalce, da bo imela **polletno inventuro** v skladiščih na veliko v Ljubljani v času od 26. VI. do 5. VII. 1958 v skladišču poslovalnice v Celju v času od 25. VI. do 1. VII. 1958 v skladišču poslovalnice v Mariboru v času od 1. VII. do 5. VII. 1958

V navedenem času bodo skladišča za promet s strankami zaprta in blaga v nobenem primeru ne bomo izdajali. Med časom inventure naročeno blago bomo odposlali po končani inventuri. 3869-R

Po hudi bolezni nas je zapustil moj zlati mož, dobri očka in ljubljani brat **France Forté** Pogreb dragega pokojnika bo v petek, 27. junija 1958, ob 16. uri. Zalujoči: žena, sin, sestre in ostali sorodniki, Trbovlje, Zagorje, Celje, Jesenice, 25. junija 1958.

Nenadoma je umrl naš dragi oče, mož, sin, brat, svak in stric **MILAN ŽUŽEK** gostilničar na Rašici Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 27. junija 1958, ob 9. uri v Velikih Laščah. Zalujoči: žena Marija, sinova Jernej in Janko, hčerka Milena, mati, sestra ter družine Žužek, Suman, Pečnik, Erčulj. Rašica, Ljubljana, Onigo, Cleveland, Dunaj, 25. junija 1958.

FESTIVAL

28. junija ob 10. uri: otvoritev razstave 'Tarski spadi' na slovenska tla...

DOVAJAVISTI

Dr. Mileni Zvečan, dr. Rajku Turk in dr. Klemen Savnik...

Na fakulteti za elektrotehniko je diplomiral za inženirja Aljaksar Borut...

Ob priložnosti bo je hašek Ali tragično zapustil naše vrste...

Mari Mohorčič iz Domžal čestitamo za uspešno opravljen diplom na Filozofski fakulteti...

Za inženirja kemije so diplomirali: Milena Šmilc...

Na pravni fakulteti je diplomiral Fridi Jože iz Ptujca...

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA ZA NUNE OBISKNE NA BOLNIŠKOVEM DOMU...

ZDRAVSTVENI DOM RUDNIK: dr. Mal Miran, Wolfova c. 5-1...

ZDRAVSTVENI DOM MOSTE: dr. Zavi-Berčič Ivana...

ZDRAVSTVENI DOM VIG: dr. Grapar Stano...

ZDRAVSTVENI DOM BEZIGRAD: dr. Suhac Marica...

ZDRAVSTVENI DOM CENTER: dr. Tabor Ludvik...

ZDRAVSTVENI DOM SISKA: dr. Janec Gasperlin...

Zaprte je zeta kopna bolezen, ki vama povzroča bolečine...

Čestitamo na odlični uspehi vseh maturantov...

Komisija za sprejem in odpust delovne sile...

Ključavničarje, strugarje, kleparje, avtomehanike...

Plaća po tarifnem pravilniku in dogovoru...

3783-R

SVOJ LETNI PUPUST: boste preživeli prijetno v JELSI na Hvaru...

Informacije in rezervacije privatnih sob: TURISTIČNI BIRO JELSA...

OBVESTILA: OPOZORILO REVIZORJEM TISKA...

Na TNZ-Maribor so naslednja kolosa: moško kolo, znamke RIO...

Na TNZ Trbovlje so naslednja najdena kolosa: moško kolo, neznane znamke...

Okroglovanec, ki predvidevajo, da so najdena kolosa njihova...

Obrazi za popile in ocenitev osebnih avtomobilov...

Obrazi za popile in ocenitev osebnih avtomobilov...

Za čiščenje mastnih madežev dobivamo vseh trgovin...

ZA OBCUTLJIVO KOŽO: Najboljša krema!

ULTRAGIN-sport krema je prvovrstna mastna krema...

Pege vam ob stalni uporabi zagotovo odstrani PEGESAN...

Malo je sredstev proti paradenito. PARAGIN T je med njimi...

Original TSHANTABA-FII

TSKRAMBAMBA FII vam ne skriva koše pred sončnimi žarki...

MARIBOR: Četrtek, 26. junija 1958

DEŽURNA LEKARNA: Planinska, Partizanska cesta 1.

RADIO: 5.00-8.00 Prenos sporeda Radia Radia Ljubljana...

GLEDALIŠKA DRAMA: Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

Četrtek, 26. junija ob 20: Tolstoj 'Anna Karenina'...

CASOPISNO PODJETJE 'SLOVENSKI POROČEVALEC' ima od 16. junija dalje novo številko bančnega računa...

Poleg množice materiala iz herojskih bojev na Sutjeski...

al komunalnih služb. Plača po tarifnem pravilniku podjetja...

Obnovljena ljudska univerza v Ljubljani...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

GRADNENJE TEHNIKA: Pogoj: pet let prakse v gradbeni ali strojni službi...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

MALI OGLAS: MATERIALNA KNJIGOVODKINJA sprejme tudi mesto blaginčarke...

SLUŽBO v knjigovodstvu ali slično potrebujem zaradi preselitve v Ljubljano...

MATERIALNA KNJIGOVODKINJA sprejme tudi mesto blaginčarke...

ZASTOPNIK, ki prebiva v Beogradu, dobro vpeljan, sprejme sozastopstvo...

KOMISIJA za sklepanje in odpuščanje delovnih razmerij podjetja 'Avtomobil'...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

RAZPIS: Uprava Komunale delavnosti Izola razpisuje mesto...

CEVLJARJE mehanike, ključavničarje, kovinostrojarje in kovarje sprejemamo takoj...

CEVLJARSKA MOJSTRA: vodenje oddelka, po možnosti s poznavanjem ortopedije...

FRIZERSKO VAJENKO sprejmem: Salon Wildman Ljubljana...

GOZDARSKA TABORNIKOVA: vodenje oddelka, po možnosti s poznavanjem ortopedije...

MOSKO KOLO in hišni šotor za osebe prodam: Dermotova c. 17...

ZENSKO KOLO, novo, italijansko, s prestavnimi ugodni prodam...

TRICIKEL poceni prodam: Franc. Cesta v Rožno dolino št. 10...

ENODRUŽINSKO VILO, vsejelo, takoj ali v doglednem času...

SOBO Ljubljani potrebujem za študijske namene...

DVA STUDENTA potrebujem za študijske namene...

PAPIGA se je zatekla: Dobite jo pri Ivanu Žitku...

JOJICO, zelenkastomodro, sem železnil v terek ob 19.30 v Samovi ulici...

SLUŽBO dobe; kovar, več delavcev, ki bi se hoteli izučiti strojni inženirski...

KUHARICO potrebujem: v podružnici SP Celje...

ADMINISTRATIVNO MOČ sprejmem: Nastopi lahko takoj...

IZVEŠANJE servisir, vestni in dostopni, nudimo takoj zaposlitev...

GLAVNO KUHARICO za počitniški dom na morju potrebujem...

MESTO HISCINE v Celju isčem: Takoj ali po dogovoru tam...

PRIPRAVILAMO za popravne izpite vse predmete Informacije na Poljanski cesti 27-1...

SOBO išče samski uslužbenec: Ponudbe pod 'Soldens' v oglaševalnem oddelku...

VDOVA s 7-letno hčerko potrebuje sobo za uslugi šiva, prevajanja...

OPOZARJAM OSEBO, ki je v zvezi v Videm-Krško otroški vrtovi: Ponudbe pod 'Soldens' v oglaševalnem oddelku...

PREKLIC, Bizjak Anton, Domžale, Industrijska cesta št. 72: Pogoj: srednja ekonomska šola z večletno prakso...

DEKLIC, 13-15-letno, sprejemno na počitnice v Sežani: Pogoj: Avtorstvo otroka 4 ure v oglaševalnem oddelku...

Po kratki boleznici je umrl naš ljubi skrbni oče, dedek in stric: FRANC ŽGUR upokojenec...

POGREB draga pokojnika bo v petek, 27. junija 1958, ob 17. uri, iz Jožefove mrliške vežice na Zalah: Zalujoči: hčerka Ada, univ. lektor, sin dr. Mirko, konzul z družino in ostali sorodniki...

ZAHVALA: Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so našega ljubelega moža in očeta RUDOLFA KOKALJA...

ZAHVALA: Ob izgubi našega draga ata LEOPOLDA ZORETA se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga obiskali, tolažili in ga spremljali na zadnji poti...

ZAHVALA: Ob izgubi našega draga ata LEOPOLDA ZORETA se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga obiskali, tolažili in ga spremljali na zadnji poti...

ZAHVALA: Ob izgubi našega draga ata LEOPOLDA ZORETA se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga obiskali, tolažili in ga spremljali na zadnji poti...

ZAHVALA: Ob izgubi našega draga ata LEOPOLDA ZORETA se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki so ga obiskali, tolažili in ga spremljali na zadnji poti...

KINO: KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

KINO 'UNION' sloven ital. koprodukcija barvni film 'VELLIKA SINJA CESTA'...

Prvo atomsko zaklonišče

Pred mesecem dni so končali v Stockholmu gradnjo in opremo prvega velikega podzemnega mesta — mesta strahu, — kakor ga imenujejo. Podzemsko mesto leži 25 metrov pod ulicami švedske metropole. Največja ulica zaklonišča je dolga pol kilometra, od nje pa se cepijo stranske ulice in galerije z več nadstropji. V primeru zračnega napada z atomskim orožjem bo tu na varnem 25.000 ljudi, ki bodo imeli dovolj svežega zraka, kisika in zdravil.

Postopoma hočejo zgraditi še toliko podzemnih mest, da bo v primeru napada na varnem vse prebivalstvo. Podzemna zaklonišča grade v vseh mestih in industrijskih središčih Švedske.

Stroji namesto konj

Ekonomski komisija za Evropo je objavila študijo o uporabi strojev v kmetijstvu. Študija ugotavlja, da se število konj izredno naglo zmanjšuje, predvsem v severni in zahodni Evropi. Stalež konj se je zmanjšal v zadnjih osmih letih kar za dve tretjini. Posebno močno se je mehaniziralo britansko kmetijstvo, kjer so imeli lani le petino konj v primerjavi s predvojnimi stanjem. Vpliv mehanizacije na število konj je manjši v južni in vzhodni Evropi, kakor tudi v Sovjetski zvezi.

Ničesar niso pozabili. V teh podzemnih mestih imajo bolnišnice, skladišča, gasilske postaje in središča za protiatomsko službo. Poskrbeli so tudi za varne komunikacije. Delavce, ki gradijo in opremljajo podzemno mesto strahu, imenujejo »stermite velikega strahu«.

Stockholm je doživel že nekoliko poskusnih alarmov. Pri

tem so ugotovili nekatere organizacijske in tehnične pomanjkljivosti, ki jih bodo nemudoma odpravili.

Svedski že dolgo let ne poznajo vojne in trpljenja, ki so jo spremljala. Morda se je prav zato tako bojijo in povsod poudarjajo, da bo treba vse ukreniti, da teh podzemnih mest ne bi bilo nikoli treba naseliti.

ZARKI GAMA in izvor življenja

Sodelavci raziskovalnih laboratorijev v Minneapolisu v ZDA so objavili, kako je mogoče proizvesti aminokislino, ki so temelj vsake žive stvari, če obsevaamo aminovej karbонат z radioaktivnim kobaltom

V Carigradu je bila v nočnih zabaviščih zelo priljubljena plesalka Ciler Gul. Dve leti je žela uspehe v najboljših nočnih lokalih, dokler niso ugotovili, da je lepa Ciler v resnici 23 let star mladi mož Erdogan Ozaltas!

Jugoslaveni — strokovnjaki Združenih narodov

V začetku letošnjega leta je bilo v tujini osem naših strokovnjakov, ki so delali v okviru Programa tehnične pomoči Združenih narodov. V Jordanu — A. Halilović, v Indoneziji — F. Kumer, J. Franko, S. Dokič, Z. Antonič, v Burmi — V. Anđelić, v Libanonu — J. Ećimović, v Siamu — dr. I. Vodopija. Strokovnjaki v Jordanu in Indoneziji delajo v obutvini in usnjarski stroki, v Burmi na področju planiranja mest, v Libanonu v kmetijski statistiki, v Siamu pa na zdravstvenem področju.

Važen datum v zgodovini letalstva pomeni rojstvo ameriškega aparata »Hiller X-15« z gibljivim krilom. Zadnje čase pa vzbujajo upravičeno pozornost strokovnjakov projekta Aleksandra Lipiša, direktorja Collinsovega laboratorija za aeronavtična raziskovanja. Njegov »Aerodin« nima kril, v zraku pa se drži z energijo, ki jo ustvarja notranji gonilni sistem. Velik uspeh na področju navpičnega vzleta sta tudi »Hillerjeva letaleča plošča« in »Pjasekijev letaleči jeep«.

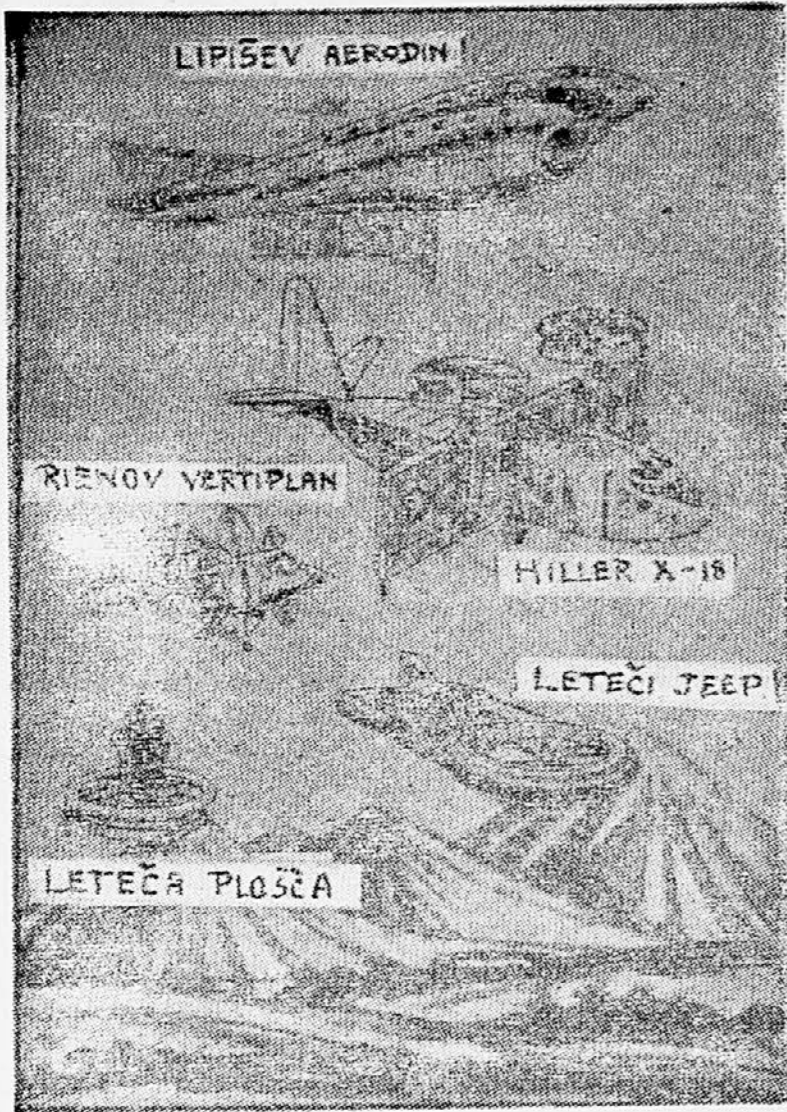
»Der Stern« je povzročila podobno težavo, ker se je perzijska vlada pritožila pri bonnski vladi nad neprimernim pisanjem, o ločitvi bivše cesarice Soraya. Mnenja smo, da je stalno opisovanje intimnega življenja vladarjev in princes, ki se je v tujem tisku tako zelo razpaslo, pretirano in včasih celo neukosno. Razen tega vidimo, da lahko povzročijo prebohotna fantazija in predržnost piscev celo diplomatske spore.

Grška pritožba v Bonnu

Ze tretjič v zadnjih nekaj tednih je prišlo zahodnonemško zunanje ministrstvo v neprilicno položaj, da se mora opravičiti zaradi senzacionalnih poročil o tujih vladarskih hišah, ki jih objavljajo nemške revije. Tokrat se je pritožila grška kraljeva hiša, ker je monakovska »Revue« objavila fotomontažo princesse Sofije in sina milijonarja Nomikosa, češ da je kraljeva družina v velikih težavah zaradi »neprimerne« ljubezni med mladima človekoma, ki se ne menita za stroge stanovske predpise, ki veljajo v vladarskih hišah. V grški noti je rečeno, da bi tako »natolcevanje« moglo resno škoditi dobri odnos med obema deželama ter zahteva ostre ukrepe proti odgovornemu uredniku. Pred kratkim je imela prav ista revija težave, ker je začela objavljati »Dnevnik angleške kraljice Elizabete II.«, za katero se je izkazalo, da ga je napisal neki angleški novinar. Tudi hamburška revija

»TOVARISI«
ilustriran prijatelj vsake družine!

Navpični vzlet

Med propellerskimi letali se je mogel do druge svetovne vojne dvigniti navpično samo helikopter. To »letalo« pa je imelo vrsto pomanjkljivosti: majhno hitrost, nezadostno okretnost leta in majhno nosilnost.

Navpično vzletenje so omogo-

Morska globinska voda — antibiotik

Skupina francoskih biologov, kemikov in fizikov proučuje možnost, da bi črpali morskovo vodo iz večje globine kot 7500 metrov, ki bi jo prodajali v hermetično zaprtih steklenicah kakor ostale mineralne vode. Profesor Leroy z medicinske fakultete v Rennesu trdi, da vsebuje globinska morska voda razen drugega tudi plazmo beljakovine z antibiotskimi lastnostmi. V laboratorijih v Rennesu in Nantesu so izpopolnili postopek za izločanje soli iz morske vode, da dobi okuse sladke vode.

Morska voda iz večje globine kot 7500 metrov je popolnoma čista in bogata klora, kalcija, magnezija. Več sto bolnikov, ki so boleli na jetrih, za ekcem in kostno tuberkulozo, je globinska morska voda popolnoma pozdravila.

KONTROLA POTNEGA LISTA

Njeno stanovanje je bilo takšno kot vsa stanovanja v novejših hišah. Človek pride naravnost v dnevno sobo, ki je že prenapolnjena, če so v njej kavč, naslonjač, miza in še nekaj malenkosti. Za kuhinjo je rabila vdolbina v steni, prekrita z zavosom. V spalnico in kopalnico se je šlo naravnost iz dnevne sobe.

Usedel sem se na konec kavča, medtem ko je ona na drugi strani urejala blazine. Postal sem radoveden, če nima morebiti moža.

»Ali sama živiš tukaj?« sem jo vprašal. Poravnala je blazine. »Sama.« Na majhnem stojalu blizu vrat je bil telefon. Nekaj časa sem ga opazoval.

Zbiral sem voljo, da bi vstal, ko sem začutil njene roke na sebi. »Naj ti pomagam sleči jopič.« Slekla mi ga je, mi odpela srajčni ovrtnik in mi pomagala, da sem se ulegel na blazine.

Lahko bi bila dobra bolniška strežnica, tako je bila nežna in hitra. Dala mi je nekaj praškov, mi zmila kri z obraza in očistila rane na licih. Ko so se njeni prsti dotaknili bolečega mesta na temenu, sem se nakremžil.

»Koža ni niti prebita.« je rekla. »Samo majhna otekline je. Udaril te je verjetno s kako gumijasto rečjo in tvoj klobuk je ublažil udarec. Srečo si imel.«

»Seveda, srečo.«
»Zares mislim,« je rekla »Praviš, da te je dvakrat brcnil, toda nič nimaš zlomljenega. Tu je samo modrica in nekaj manjših ran. Verjetno si se izmikal brcam.«

»Ne spominjam se več. Najbrž mi je hotel poriniti čevlji skozi obraz. Ali bi lahko dobil kaj pijače?«

»Vodo ali kavo? Žganje ni dobro za glavobol.«
»Kavo,« sem rekel.

Ležal sem na hrbtu, vendar sem bil obrnjen k njej in sem jo videl, kako je hodila po kuhinji. Na sebi je imela volneno obleko, ki se je lepo ujemala z njenimi zlatimi lasmi in se je je tesno oprijemala. Prav lahko bi si izbraa službo, v kateri bi nastopala kot model grške boginje ali amazoške kraljice. Pogledal sem na telefon. Čutil sem se dovolj močnega, da

bi telefoniral, pa se nisem niti premaknil. Zaprl sem oči in nenadoma me ni bilo več.

10. DEKLE

Ko sem se zbudil, je bila luč na stropu ugasnjena in samo svetilka v kotu je razlivala mehko svetlobo po sobi. Molly Crane je sedela v naslonjaču. Na kolenih je držala visok, na pol prazen kozarec. Obraz ji je bil nepremičen in tako klasičen, kot da bi bil iz marmorja. Zdelo se mi je, da je najlepša ženska, kar sem jih kdaj videl.

Opazila me je, ko sem obrnil zapestje, da bi pogledal na uro. »Skoraj dve uri si spal. Se zdaj počutiš kaj bolje?«

»Precej bolje. Spanje me zmerom čudovito osveži.«

Vstal sem. Noge so me še kar držale, glava pa me je zaradi navadnega glavobola že večkrat bolj bolela. Odsel sem do telefona, ga nekaj časa gledal in se vrnil h kavču.

»Ali ne boš telefoniral ženi?« me je vprašala.

»Ne.«

»Toda verjetno je v skrbeh.«

»Ali si ji ti telefoniral?« sem jo vprašal.

»Hotela sem, medtem ko si spal. Potem pa se mi je zadelo, da bi verjetno mislila, da si zelo hudo ranjen, če bi kdo drug telefoniral namesto tebe. Ali jo boš pustil v skrbeh?«

Policija ji je verjetno že sporočila, kaj se je zgodilo. Sedel sem in se z rokami držal za kolena. »Ne grem domov. Pomagati mi moraš, da bom izginil.«

Njene sive oči so me pazljivo pogledale. Nič ni odgovorila. Zasmejala sem se. »Ne, ne s kovčkom. Čas zapravljaj, če misliš, da vem kaj o njem, ali da vem, kdo je umoril Jasperja Vitala. Nič takega ti ne morem povedati, da bi se ti splašala ta tvoja ugrabitev.«

Dvignila je kozarec, srknila in ga spet položila na kolena.

»Ali sem to storila?«

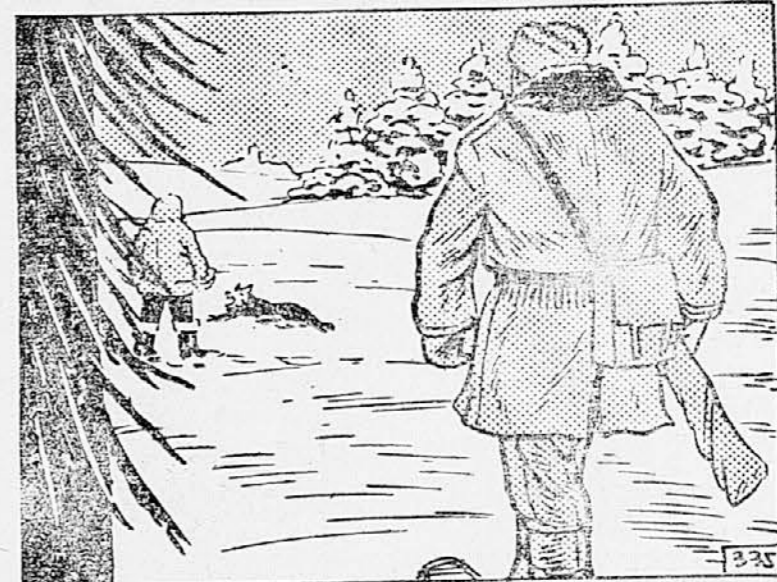
»Ukradla si me detektivu in rešilnemu avtomobilu. Izrabila si priložnost in me pripeljala k sebi domov, ko sem bil še bolan in zmeden. Misliš si, da ti bom v deliriju kaj povedal, ali pa da ne bom imel moči, upirati se tvojim vprašanjem, ali da me bo kratko malo prevzela tvoja dobrota.«

J.O. CURWOOD BAREE

RIŠE: MIKI MUSTER

334. McTaggart je odložil puško, slekel rokavice in si našel pipo. Sprva je hotel psa ustreliti, sedaj pa se mu je zahotelo zlobnega uživanja ob Bareejevih počasnih mukah. To je bila zmagava, po kateri je hrepenel, to je bilo masčevanje! Tako zavzet je bil, da je preslišal bližajoče se korake. Seže na nepričakovan poziv se je sunkovito obrnil.

335. Pred njim je stal tujec, prijeten mlad mož z bistrimi očmi. Človek, kakršnen nam ugaja na prvi pogled, pošten, zaupanje vzbujajoč. Vse na njem je razodevalo, da je doma na prostiranih snežnih planjavah Severa. Krzna kapa, s kožuhovino podloženo plašč, hlače iz močnega blaga in ozke krpice so kazale, da je mladi mož prehodil že dolgo pot.

336. McTaggart je obli val strahu. Mogoče, si je mislil, se je na njemu neznan način na jugu razširila resnica. Resnica o vsem, kar se je zgodilo na Grey Lounu, in da ta od poti utrjeni tujec nosi pod plaščem značko kmetnika Kraljeve Severozapadne policije. V grlu ga je stiskalo, da ni mogel spregovoriti. Z mračnimi očmi je gledal napred.

»Res je, da hočem dobiti podatke za članek,« je priznala. »Res pa je, da si bila dobra. Obvezala si me in me pustila spati. Rad bi ti povedal kaj za tvoj časopis, toda nič takega ne vem. Niti tega ne moreš objaviti, da je George Moon skušal ugrabiti danes popoldne mojo hčer. Ne morem dokazati, da je bil on.«

»Torej je bil George Moon,« je tiho rekla. »Tvoja žena mi ni vedela povedati.«

Pogledal sem jo. »Saj reš, povedala si mi, da si bila pri meni doma.«

»Novinarka sem,« je rekla, »in ne obupam tako zlahka. Nocoj sem te hotela obiskati, pa si malo pred tem odšel zdoma. Tvoja žena je bila vesela, da se je mogla s kom pogovarjati. Povedala mi je, kaj se je zgodilo popoldne s tvojo hčerko. Nato sem se odpeljala na policijsko stražnico, da bi videla, ali je kaj zame. Toda od tja sploh nisem prišla. Zagledala sem moškega, ki leži na pločniku.« Spet je srknila iz kozarca. »Videla sem tvojo hčerko. Ljubka je in precej tebi podobna.«

»Podobna? Saj je del mene,« sem rekel. Hodil sem sem in tja po sobi. »Ko sem prišel nocoj iz policijske stražnice, sem se odločil, da bom ubil Moona. Ni me skrbelo, da me bodo ujeli, če bi ju le s tem rešil. Zdaj pa nisem več tako prepričan, da bi lahko stopil h komu in ga hladnokrvno ubil. Pa tudi če bi to zmozel, nisem prepričan, da bi s tem kaj dosegel. Zdi se mi, da hoče imeti kovček preveč različnih ljudi. Ne bi odnehali, če bi bil Moon mrtev.«

»Brez Moona ne bi bilo njegove organizacije,« je rekla Molly.

»Ali ga poznaš?«

»Slišala sem o njem. Ze po uradni dolžnosti vem precej o takšnih ljudeh, kakršnen je on. Prebrisan je in surov. Pa še precej vpliva ima.«

»S čim pa se največ ukvarja?«

»Vsega se loti, če se le izplača.«

Hodil sem po sobi. »Potem pa je samo ena pot. Prepričati ga moram, da sem bil ugrabljen.«

»Jaz?« me je tiho vprašala.

BRUNA FISCHER
Majnični kovček